

FORVALTNINGSREVISJON

Politiske vedtak -
registrering, utredning, iverksetting og
oppfølging

Værøy kommune

Rapport 2021

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Værøy kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot administrasjonens registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Værøy kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Værøy kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø, 14.09.2021

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Oda Heggedal Longvastøl
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

Olga Jaros
Prosjektmedarbeider, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Værøy kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot iverksettelse av politiske vedtak. Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Har Værøy kommune etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak?*
2. *Er saker som legges frem for kommunestyret forsvarlig utredet?*
3. *Blir vedtakene iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket?*

Revisors konklusjon på **problemstilling 1** er at Værøy kommune **i noen grad** har etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak.

Bakgrunnen for vår konklusjon på problemstilling 1 er at Værøy kommune etter revisors vurdering **i noen grad** har oppfylt revisjonskriteriet om at rådmannen bør ha utarbeidet et system med rutiner for å sikre at politiske saker/vedtak:

- blir registrert
- blir forsvarlig utredet
- får avklaring av innhold ved behov
- iverksettes
- følges opp

Revisors vurdering er basert på funn i den gjennomførte forvaltningsrevisjonen. Våre undersøkelser viser at kommunen har et system for registrering av politiske vedtak som omfatter videreformidling av politiske vedtak til administrasjonen.

Vi har fått beskrivelser av hvordan avklaringer og tolkninger av politiske vedtak gjøres i praksis i kommunen. Det er ikke skriftliggjorte rutinebeskrivelser på dette området.

Når det gjelder administrasjonens ansvar for oppfølging og iverksettelse av politiske vedtak, inneholder ikke kommunens reglementer eller rutinebeskrivelser direkte informasjon om dette. Kommunen har en liten administrasjon med få saksbehandlere, så hver enkelt saksbehandler har ansvar for sine saksfelt. Ifølge muntlige opplysninger er det samme saksbehandler som har utarbeidet saksfremlegget som skal følge opp saken etter behandling i politisk utvalg. Rådmann har dialog med saksbehandlerne for å sørge for at dette blir gjort.

Revisors funn og vurderinger knyttet til problemstilling 1 er beskrevet i kapittel 4 av rapporten.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi vurdert om et utvalg av de saker som administrasjonen har lagt frem har vært forsvarlig utredet. De undersøkte saksutredningene er til kommunestyret i perioden 2018-2019.

Revisors konklusjon på **problemstilling 2** er at **Værøy kommune for de undersøkte saksfremleggene har lagt frem forsvarlig saksutredning.**

Konklusjonen bygger på følgende oppsummerte funn og vurderinger om at administrasjonen for fem av fem undersøkte saker har **oppfylt** de utledete revisjonskriteriene for hva en sak bør inneholde opplysninger om for å være forsvarlig utredet.

Revisors funn og vurderinger til hver av de undersøkte sakene knyttet til problemstilling 2 er beskrevet i kapittel 5.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi vurdert om administrasjonen har iverksatt politiske vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket. Vi har her sett på et utvalg av vedtak og undersøkt om administrasjonen har gjort det de er blitt bedt om i vedtaket, altså det vi kaller for det materielle innholdet. For å vurdere dette har vi sett på et utvalg bestående av 12 kommunestyresaker i perioden 2018-2019.

Revisors konklusjon på **problemstilling 3** er at Værøy kommune for de undersøkte sakene i **noen grad** har iverksatt vedtakene i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Konklusjonen bygger på våre oppsummerte funn og vurderinger om at administrasjonen for:

- **Sju** av 12 vedtak har **oppfylt** revisjonskriteriet om at vedtaket skal iverksettes i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Tre** av 12 vedtak har **delvis** oppfylt revisjonskriteriet om at vedtaket skal iverksettes i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Ett** av 12 vedtak **ikke fullt ut** har oppfylt revisjonskriteriet om at vedtaket skal iverksettes i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Ett** av 12 vedtak **ikke** har oppfylt revisjonskriteriet om at vedtaket skal iverksettes i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Revisors funn og vurderinger til hver av de undersøkte sakene knyttet til problemstilling 3 er beskrevet i kapittel 6.

I kapittel 7 er oppsummering og revisors konklusjoner på de tre problemstillingene for denne forvaltningsrevisjonen. Der inngår også våre funn og vurderinger for problemstilling 2 og 3 i tabeller.

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner gir vi følgende anbefaling:

- Værøy kommune bør vurdere å videreutvikle systemet for iverksettelse, oppfølging og rapportering av politiske vedtak.

Innholdsliste

Sammendrag	3
1 Innledning	6
1.1 Bakgrunn og bestillingen.....	6
1.2 Informasjon om Værøy kommune.....	6
2 Problemstillinger og revisjonskriterier	9
2.1 Problemstillinger.....	9
2.2 Revisjonskriterier.....	9
3 Metode, datamateriale og avgrensing.....	15
3.1 Metode og datamateriale	15
3.1.1 Gyldighet og pålitelighet.....	17
4 System for iverksettelse og oppfølging av vedtak	19
4.1 Revisors funn	19
4.1.1 Registrering av politiske vedtak	19
4.1.2 Avklaring av vedtakets innhold.....	21
4.1.3 Utredning av saker til politisk behandling	21
4.1.4 Oppfølging og iverksetting av politiske vedtak.....	22
4.2 Revisors vurdering.....	23
5 Forsvarlig Saksutredning	25
5.1 Innledning.....	25
5.2 Undersøkte saksutredninger til kommunestyret	26
6 Iverksettelse av politiske vedtak	35
6.1 Innledning.....	35
6.2 Undersøkte saker fra kommunestyret	36
7 Oppsummering og samlet konklusjon.....	50
8 Uttalelse	54
9 Anbefalinger	55
10 Referanser	56

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og bestillingen

Saksforberedelse i administrasjonen og oppfølging av vedtak var utpekt som et prioritert område i Værøy kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020. I planen var prosjektet prioritert som nummer to på listen, men det ble ikke gjennomført i perioden. Bestilling av en forvaltningsrevisjon rettet mot politiske vedtak har vært til behandling flere ganger i kontrollutvalget. I kontrollutvalgets møte den 7. februar 2020 ble KomRev NORD gitt et prosjektmandat. På bakgrunn av vedtatt prosjektmandat og bestilling utarbeidet KomRev NORD overordnet projektskisse som ble behandlet og godkjent av kontrollutvalget den 12.6.2020. Etter tilbakemeldinger fra assisterende rådmann Arne Kvensjø, ble det deretter bestemt at forvaltningsrevisjonen skulle utsettes til 2021. Årsaken til utsettelsen var at Værøy kommune var i en utfordrende situasjon da det var få ansatte i nøkkelposisjoner, noe som gjorde det vanskelig for kommunen at det skulle gjennomføres en forvaltningsrevisjon på daværende tidspunkt. I Værøy kommunes plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 står saksutredning, oppfølging av vedtak og tilbakemelding til politisk organ på førsteprioritet over forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres i perioden. Planen ble vedtatt av kommunestyret i møte 20.10.2020, i sak 76/20. I kontrollutvalgets møte 12.3.2021 ble det vedtatt at forvaltningsrevisjonen skulle igangsettes.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om kommunen har tilfredsstillende systemer for at saker blir registrert, forsvarlig utredet og framlagt til behandling, samt å undersøke om politiske vedtak blir iverksatt.

1.2 Informasjon om Værøy kommune

Kommunestyret i Værøy kommune består av 13 folkevalgte representanter, og er kommunens øverste organ med ansvar for hele kommunens virksomhet¹. Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen, hvis ikke noe annet følger av lov, jf. kommuneloven § 5-3 annet ledd. Kommunestyret kan delegere myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren innenfor rammene av kommuneloven eller annen lov, jf. kommuneloven § 5-3 tredje ledd. Kommunestyret vedtok «Politisk delegasjonsreglement for Værøy kommune» den 18.09.2018 i sak 052/18. I dette reglementet går det fram hvilken myndighet som er delegert fra kommunestyret til formannskap/økonomiutvalg, administrasjonsutvalg, hovedutvalg med underutvalg, ordfører og rådmann. Det er også utarbeidet et eget reglement for kommunestyret. «Reglement for Værøy kommunestyre 2019-2023» ble vedtatt i kommunestyret den 19.11.2019 under sak 050/19.

Kommunedirektørens plikt til å påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer blir iverksatt er hjemlet i den tidligere kommuneloven § 23 annet ledd (§ 13-1 fjerde ledd i den nye kommuneloven). Kommunedirektørens ansvar for å påse at saker som legges frem for folkevalgte organ er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt er omtalt i Værøy kommune sitt politiske delegeringsreglement. Under punktet «Rådmannens ansvarsområde» vises det til kommunestyrets delegering av myndighet til rådmannen som følger av den tidligere kommuneloven § 23 pkt. 1-4.

¹ Går frem av møteplanen for kommunestyret i 2021.

https://varoy.kommune.no/innsyn.aspx?response=moteplan_utvalg&utvalg=15&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=195&

Delegeringsreglementet omfatter utvalg som er delegert myndighet til å ta beslutninger, og som kan innstille til vedtak i kommunestyret. Faste utvalg i Værøy kommune er formannskapet, hovedutvalg for helse og sosial, hovedutvalg for nærings saker, administrasjonsutvalg og valgstyret.

Av delegasjonsreglementet går det frem at formannskapet har avgjørelsesmyndighet i alle saker som det etter kommuneloven er adgang til å delegere til formannskapet, og som kommunestyret ikke har lagt til noe annet organ. I delegasjonsreglementet har kommunestyret gitt formannskapet myndighet til å fatte vedtak i hastesaker etter § 13 i den tidligere kommuneloven. Det går videre frem av delegasjonsreglementet at formannskapet behandler forslag til økonomiplan, årsbudsjett og skattevedtak. Formannskapet har også uttalerett i alle saker av prinsipiell betydning innenfor kommunens plan- og økonomiforvaltning.

Av delegasjonsreglementet går det frem at hovedutvalg for helse og sosial har ansvar for å følge utviklingen og behandle saker innfor utvalgets saksområder. Det inkluderer blant annet kommunens helse- og omsorgstilbud, psykisk helsevern, folkehelse og barnevern. Videre går det frem av reglementet at utvalget har avgjørelsesmyndighet i saker innenfor utvalgets saksområde i henhold til eget reglement, med unntak av saker som etter lov, forskrift eller delegering, skal avgjøres av et annet organ, eller er av strategisk eller prinsipiell betydning og som derved bør avgjøres i kommunestyret. Utvalget har også innstillingsrett til formannskapet og/eller kommunestyret i vedtak innenfor utvalgets saksområde. Videre har utvalget uttalerett i alle saker av prinsipiell betydning innenfor utvalgets saksområde.

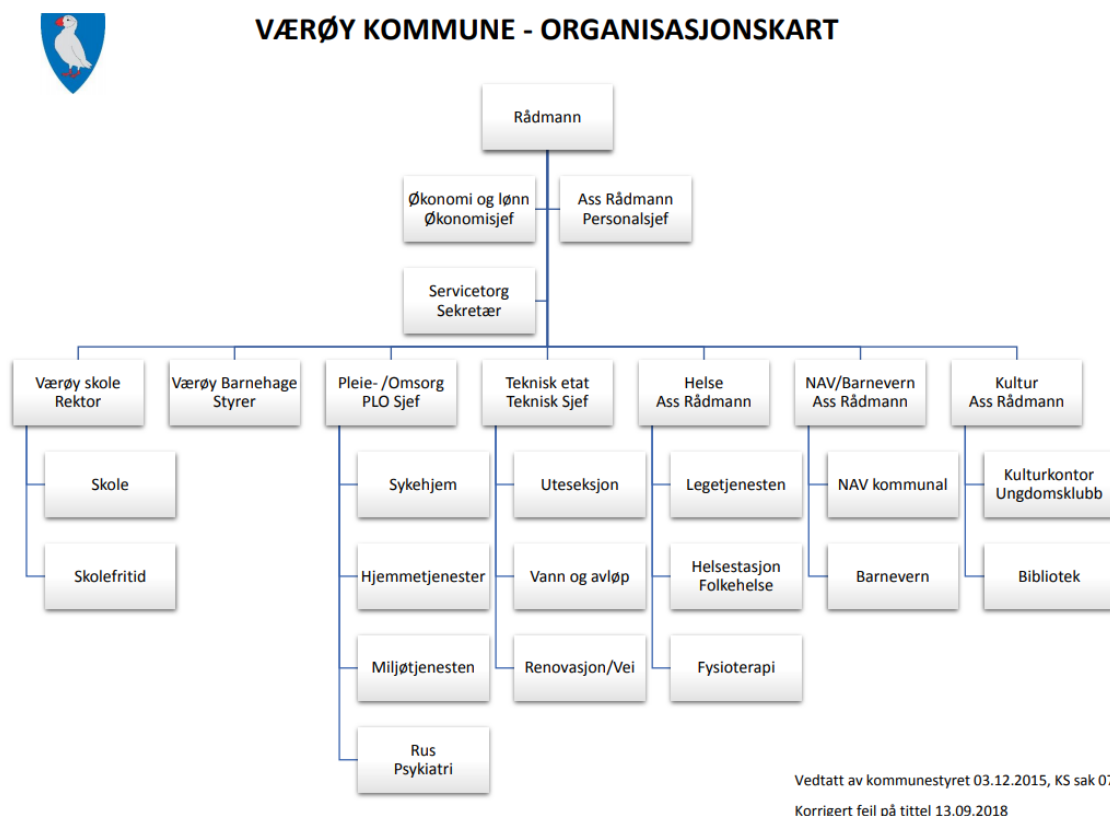
Av delegasjonsreglementet går det frem at administrasjonsutvalget i Værøy kommune har ansvar for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Det går også frem av reglementet at administrasjonsutvalget har avgjørelsesmyndighet i saker innenfor utvalgets saksområde i henhold til eget reglement.

Av delegasjonsreglementet går det frem at valgstyret/samevalgstyret har ansvar for valggjennomføring, og er delegert myndigheten til å velge stemmestyrer jf. valgloven § 4-2.

Rådmann er Værøy kommunes øverste administrative leder, og er bindeleddet med administrasjonen og politiske ledelse. Rådmann har ansvar for å lede, organisere og fordele arbeidsoppgaver i kommunen. Rådmann har også ansvar for saksforberedelse for politiske organer og oppfølging og gjennomføring av politiske og administrative vedtak.

Rådmannens strategiske ledergruppe består av rådmann, assisterende rådmann, økonomisjef, pleie- og omsorgssjef, teknisk sjef, rektor og barnehagestyrer. Ledergruppen gir veiledning til virksomhetslederne og ivaretar overordnet utvikling og oppfølging på vegne av rådmann.

Figur 1: Værøy kommunes administrative organisasjonskart

Figur 1 viser Værøy kommunes administrative organisasjonskart og hvilke tjenester som ligger under de ulike kommunalsjefene og avdelingene.

Assisterende rådmann har stedfortrederfunksjon for rådmann. Stillingen er tillagt ansvar for personalforvaltning på et overordnet nivå og økonomiplanarbeid. I tillegg er assisterende rådmann leder for ansatte på avdelingene: Helse, Kultur og NAV/Barnevern.

Administrasjonen består videre av et servicetorg, som blant annet har ansvar for betjening av sentralbord, ekspedisjon, arkivarbeid og lettere saksbehandling. Servicetorget fungerer som utvalgssekretær for kommunestyret, formannskap og andre politiske organer.²

² Informasjonen er gjengitt fra Værøy kommunes arkivplan og kapittelet «Administrativ organisering» med underkapitlene «Rådmann», «Servicetorg», «Økonomisjef» og «Assisterende Rådmann».

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling besvarer vi i denne forvaltningsrevisjonen følgende tre problemstillinger:

1. *Har Værøy kommune etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak?*
2. *Er saker som legges fram for kommunestyret forsvarlig utredet?*
3. *Bli vedtakene iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket?*

2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes i forhold til. I denne forvaltningsrevisjonen utleder vi revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (*gammel kommunelov*)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (*ny kommunelov*)
- Lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (*forvaltningsloven*)
- Ot.prp. nr. 70 (2002-2003) Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (*kommunal revisjon*)
- Kommunesektorens organisasjon (KS) sitt idéhefte *Rådmannens internkontroll - hvordan få orden i eget hus?* 2013
- Kommunesektorens organisasjon (KS) sin praktiske veileder *Orden i eget hus, kommunedirektørens internkontroll* 2020

Denne forvaltningsrevisjonen omfatter i hovedsak perioden 2018-2021 for problemstilling 1, og perioden 2018-2019 for problemstilling 2 og 3.

For problemstilling 1, og perioden 2018-2021, var det først den *gamle kommuneloven* av 1992 som var gjeldende og deretter den *nye kommuneloven* av 2018. Mesteparten av den nye kommuneloven trådte i kraft høsten 2019. Bestemmelsene som vi utleder revisjonskriterier fra for problemstilling 1 er derfor fra både ny og gammel kommunelov. De relevante bestemmelsene i den gamle kommuneloven er videreført i den nye kommuneloven med noen presiseringer. I utledningen av revisjonskriterier vil vi vise til hvor i den nye kommuneloven disse bestemmelsene er videreført.

For problemstilling 2 og 3 utleder vi revisjonskriterier fra bare den gamle, og ikke den nye kommuneloven. I utledningen av revisjonskriterier viser vi til hvor i den nye kommuneloven disse bestemmelsene er videreført. Vi tar dette med av hensyn til læringsperspektivet ved en forvaltningsrevisjon.

I den gamle kommuneloven brukes tittelen administrasjonssjef. I den nye kommuneloven brukes tittelen kommunedirektør. Revisor ser at i Værøy kommune brukes tittelen rådmann. Vi

har derfor valgt å bruke tittelen rådmann i denne rapporten, bortsett fra når det er henvist direkte til lovtekst der det står kommunedirektør eller administrasjonssjef.

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

I henhold til kommuneloven § 23 nr. 1 er administrasjonssjefen den øverste leder for den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammer kommunestyret eller fylkestinget fastsetter. Denne bestemmelsen er videreført i § 13-1 andre ledd i den nye kommuneloven som fastslår at kommunedirektøren er leder for den samlede kommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instruksjer, retningslinjer eller pålegg kommunestyret gir.

I 2004 ble kommuneloven av 1992 endret. En av endringene var et nytt annet punktum i § 23 nr. 2. Kommuneloven § 23 nr. 2 lyder som følger:

«Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.»

I forarbeidene til loven (Ot. prop. nr. 70 (2002-2003), s 104) går det fram hva som er formålet med denne nye bestemmelsen:

«I nytt annet punktum i nr. 2 foreslås en ny annen setning som lovfester administrasjonssjefens tilsynsansvar overfor administrasjonen. Forslaget antas ikke å innebære noen realitetsendring i forhold til gjeldende rett. Siktemålet er å tydeliggjøre at administrasjonssjefen har et ansvar for å føre kontroll med virksomheten. Selv om administrasjonssjefen etter kommuneloven i dag ikke eksplisitt er pålagt å etablere internkontroll, må ansvaret for slik kontroll regnes som en nødvendig del av administrasjonssjefens ledelsesansvar.»

Revisor tolker lovgivers intensjon dithen at kravet om «betryggende kontroll» skulle synliggjøre at administrasjonssjefen i kraft av sitt ansvar som leder skal ha system og rutiner for internkontroll. For at administrasjonssjefen skal kunne påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og for å kunne påse at vedtak blir iverksatt må det etter revisors syn være etablert system og rutiner som sikrer at politiske saker/vedtak blir registrert, forsvarlig utredet, iverksatt og fulgt opp.

85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane er et dokument utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av det daværende kommunal- og regionaldepartementet i 2008. Arbeidsgruppas mandat var å foreslå tiltak lokalt og nasjonalt for å styrke egenkontrollen i kommuner og fylkeskommuner. Tilrådingene er ikke rettslig bindende for kommunene, men gir veiledning på tiltak og rutiner som kan bidra til å styrke egenkontrollen. I det følgende gis en fremstilling av fire av tilrådingene som kan være relevante retningslinjer for den kommunale internkontrollen generelt.

- Tilråding 16: *«Kommunane bør basere seg mindre på uformell kontroll. Ei formalisering vil gjere kommunen mindre sårbar for skifte av personell, endringar i omgivnadene og habilitetskritikk og vil auke det organisatoriske minnet»*

- Tilrådning 18: «Kommunane bør i samanheng med behovet for auka formalisering av internkontrollen dokumentere internkontrollen i større grad»
- Tilrådning 19: «Kommunane bør ha, bruke og halde ved like dokument som gjer greie for roller og ansvar. I tillegg bør kommunane i større grad inkludere kontrollansvaret i desse dokumenta»
- Tilrådning 20: «Kommunane bør sikre arbeidsdelinga ved utforming og utføring av kontrollar. Prinsippet om arbeidsdeling vil seie at ein og same person ikkje skal vere ansvarleg for både aktiviteten og kontrollen»

Kommunesektorens organisasjon (KS) utarbeidet i 2013 et idéhefte «Rådmannens internkontroll – hvordan få orden i eget hus?» i forbindelse med at KS Effektiviseringsnettverk i 2012 og 2013 gjennomførte nettverk for kommuner og fylkeskommuner som ønsket å styrke sin administrative internkontroll. Rådene i heftet er ikke rettslig bindende for kommunene, men gir veiledning for styrking av den administrative internkontrollen. Heftet omhandler også administrasjonssjefens ansvar for betryggende kontroll, slik det pålegges i den tidligere kommuneloven og ulike særlover.

KS sitt idéhefte ble oppdatert i april 2020 og fikk nytt navn: *Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll*. Heftet er fortsatt en veileder der det gis råd og anbefalinger til kommuner som vil styrke sin internkontroll. Heller ikke her er rådene eller anbefalingene rettslig bindende for kommunene, men kan være relevante retningslinjer for den kommunale internkontrollen generelt. I arbeidet med oppdateringen av heftet har KS tatt sikte på at den skal være oppdatert og anvendbar i tråd med endringer i lovverket, og da særlig med kommunelovens bestemmelser om internkontroll som utdyper og presiserer kommunedirektørens ansvar.

KS beskriver i heftet internkontroll i praksis som formaliseringer og utarbeidelse av dokumenter og rutiner (arbeidsformer, kontrolltiltak, prosedyrer og rapporteringer). Videre beskrives internkontrollen som en kontinuerlig prosess der internkontrollen må vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp³. Mer formalisering av internkontrollen er et av de tre sentrale rådene som KS gir for styrket internkontroll. KS peker på tilstrekkelig formalisering som en forutsetning for betryggende kontroll og deler formalisering inn i tre elementer⁴:

- Organisering, ansvar og roller
- Dokumentasjon, rutiner og prosedyrer
- Rapportering og aggregering

Et annet råd KS gir for styrket internkontroll er at internkontrollen i større grad må inngå i ordinær ledelse og virksomhetsstyring⁵. Den sektorovergripende internkontrollen gjelder hele kommunen og innbefatter blant annet overordnede reglementer. Delegasjonsreglementet utgjør en viktig del av internkontrollen ved at den klargjør ansvar. Samtidig bør rapportering være en viktig premiss ved delegering – den som delegerer gir ikke fra seg ansvar selv om noen andre overtar oppgaven. I tillegg til delegasjonsreglementet gis det eksempler på andre

³ KS. *Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus?* s.16, 2013.

⁴ KS. *Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus?* s. 34, 2013.

⁵ KS. *Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus?* s. 72, 2013.

sektorovergripende reglement, retningslinjer og rutiner som alle kommuner bør ha på plass⁶ i begge heftene til KS. I det oppdaterte heftet til KS er rutiner som sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak nevnt som eksempel⁷.

For at internkontrollen skal være levende og hensiktsmessig bør den ha samspill med virksomhetsstyringen, og være synlig i årshjulet⁸. Synliggjøring av internkontroll i årshjul og i styringsdokumenter vil understreke at dette er en del av virksomhetsstyringen. KS gir eksempler på aktiviteter som bør inngå og synliggjøres i rapportering og årshjul. Blant annet står det at oppfølging av politiske vedtak bør inngå som en del av måneds-, tertial- eller årsrapport. Rapporteringen bør omfatte status for vedtak, samt oppfølging og gjennomføring av politiske vedtak⁹.

I heftet gis det informasjon og veiledning om relevante reglementer, retningslinjer og rutiner for internkontroll. En av disse er «Rutiner som sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak». Hensikten med rutinene er å sikre at vedtak følges opp og gjennomføres i tråd med de folkevalgtes intensjoner. Ifølge KS bør rutinene inneholde¹⁰:

- klargjøring av ansvar/hierarki,
- etablerte prosedyrer for utkvittering (saksbehandler, leder),
- ansvar for rapporter, eks fra saksbehandlingssystem, gjennomgang og oppfølging,
- rutiner for behandling i ledergruppe/rådmannsnivå
- form og hyppighet på rapportering til ulike folkevalgte organ.

Ut fra gjennomgangen over har vi utledet følgende revisjonskriterium for problemstilling 1:

- Rådmannen bør ha utarbeidet et system med rutiner for å sikre at politiske saker/vedtak:
 - blir registrert
 - blir forsvarlig utredet
 - får avklaring av innhold ved behov
 - iverksettes
 - følges opp

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Denne problemstillingen omhandler om sakene til politisk behandling i kommunestyret er forsvarlig utredet. Utledningen av revisjonskriterier under denne problemstillingen krever en nærmere redegjørelse for begrepet forsvarlig utredet i den gamle kommuneloven § 23 nr. 2.

Ordet forsvarlig er en rettslig standard, som vil si at det ikke er mulig å gi begrepet et bestemt innhold. En naturlig forståelse av begrepet forsvarlig er at utredningen skal være grundig og inneholde faktiske og relevante opplysninger om den aktuelle saken. Hva som er en forsvarlig utredning, vil avhenge av sakens omfang og kompleksitet. Hensynet til effektivitet tilsier at ikke alle opplysninger og detaljer som kan være relevante for en sak, må være med.

I kommuneloven med kommentarer 6. utgave 2014 står det vedrørende § 20 nr. 2 at ansvaret for å påse at sakene er forsvarlig utredet og at de blir iverksatt, påhviler i siste instans

⁶ KS. Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus? s. 40-41, 2013 og KS. Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll. S. 61, 2020.

⁷ KS. Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll. S. 61, 2020.

⁸ KS. Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus? s. 76, 2013.

⁹ KS. Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus? s. 79, 2013.

¹⁰ KS. Rådmannens internkontroll. Hvordan få orden i eget hus? s. 87, 2013.

kommunerådet eller fylkesrådet. Kommunerådet og fylkesrådet skal selvsagt ikke selv forestå alt dette, like lite som administrasjonssjefen under den tradisjonelle modellen. Men lederansvaret innebærer ansvar for å organisere et adekvat administrativt apparat og for å påse at dette fungerer. Hvem som har ansvar for hva når det gjelder saksforberedelse og iverksetting av de enkelte vedtak, vil følge av organisasjonsplan og stillingsbeskrivelse jf. Kommunelovutkast og Ot.prp. nr. 42. (1991-92) s. 275.

I den nye kommuneloven er bestemmelsen videreført i § 13 tredje ledd *«Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak».*

Det fremkommer i forarbeidene prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) at bestemmelsen er videreført, men med en noe nærmere presisering enn den gamle kommuneloven. Bestemmelsen presiserer nå at utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Utredningen skal derfor inneholde relevant og nødvendig informasjon om sakens faktum. I tillegg skal det juridiske grunnlaget være utredet i nødvendig og tilstrekkelig grad. Hvor omfattende denne utredningsplikten er, vil bero på en konkret vurdering av den aktuelle saks omfang, kompleksitet, tidsaspekt og så videre.

Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes jf. Forvaltningsloven § 17 første ledd. Juridisk rådgiver i NKRF Bernt Frydenberg har i artikkel i kommunerevisoren 1/2011 skrevet følgende: *Etter lovens § 17 første ledd første setning skal et forvaltningsorgan altså påse at en sak er så godt opplyst som mulig, før et vedtak gjøres. Denne bestemmelsen står i lovens kapittel IV som gjelder enkeltvedtak, men det er en etablert oppfatning at den gjelder også ellers. Man kan kalle dette en utvidende tolkning av paragrafen, man kan kalle det ulovfestet forvaltningsrett, eller man kan si at det følger av «god forvaltningsskikk». Jeg nevner innledningsvis at ulovfestet forvaltningsrett og god forvaltningsskikk er mulig rettskilde for saksbehandling.*

Alminnelig forvaltningsrett (4.utgave 2015) av Hans Petter Gravers omtaler forvaltningsloven § 17 første ledd: *... formuleringen er kort og fyndig, og det er brukt relativt sterke ord. Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Hva som ligger i «så godt opplyst som mulig», reiser spørsmål i to retninger. For det første temaet for undersøkelsen, og for det andre hvor grundig man må gå til verks. Temaet for forvaltningens utredning av saken følger av det rettslige grunnlaget som avgjørelsen skal treffes på. Hvilke opplysninger som må fremskaffes, og temaet for de undersøkelser og vurderinger som skal foretas, vil altså i utgangspunktet bero på tolkning av kompetansegrunnlaget, som vil gi svar på hvilke momenter det er relevant å si noe om. Hvis loven krever visse fakta skal foreligge eller visse betingelser skal være oppfylt for at det skal treffes vedtak, må forvaltningen undersøke om disse er oppfylt. Hvis det er hjemmel for å treffe vedtak dersom en eller annen sammenheng er mulig eller sannsynlig, må forvaltningen undersøke dette.* Forfatteren sier videre vedørende grundigheten av undersøkelsen: Lovgiverne mener ikke at enhver sak skal være så godt opplyst som mulig. Et slikt krav til forvaltningen, vil være umulig å oppfylle. Loven gir uttrykk for relativ standard. Man skal se på utredningspliktens omfang ut fra sakens viktighet, kompleksitet etc.

Revisjonen skal konkludere på hvorvidt saksfremlegg til politisk behandling fremstår som forsvarlige saksutredninger, og med det mener vi om revisor leser av saksutredningene opplever å bli opplyst av saken. Det er utenfor mandatet til revisjonen å vurdere hvorvidt opplysningene i de enkelte utredningene er korrekte eller skulle ha vært mer eller mindre

utfyllende. I lys av formålet med bestemmelsen, som er å sikre at politikerne treffer vedtak på et forsvarlig grunnlag, er det grunnlag for å tolke ordlyden «forsvarlig utredet» dit hen at det må kunne stilles enkelte minimumskrav til utredningene.

Ut fra gjennomgangen over har vi utledet følgende revisjonskriterier for problemstilling 2:

- Rådmannen må påse at saker som forelegges politisk behandling er forsvarlig utredet. Saksutredningen bør inneholde:
 - Nødvendige opplysninger om relevante regler
 - Økonomiske/administrative konsekvenser
 - Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser
 - Fremdrift/tidsperspektiv
 - Oppdatert faktainformasjon
 - Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 3

I henhold til kommuneloven § 23 nr. 2 skal administrasjonssjefen påse at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefens iverksettelsesplikt fra § 23 nr. 2 i den tidligere kommuneloven er også videreført i § 13-1 fjerde ledd i den nye kommuneloven. I den nye bestemmelsen er det nå presisert at kommunedirektøren skal påse at vedtaket iverksettes uten ugrunnet opphold. I tillegg er det tatt inn en ny bestemmelse som angir at hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold som har sentral betydning for iverksettelse av vedtaket, skal han eller hun gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på det på en egnet måte¹¹.

Ut fra dette har vi utledet følgende revisjonskriterium for problemstilling 3:

- Rådmannen skal iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene (ordlyden) i vedtaket.

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

¹¹ Prop.46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon¹².

Værøy kommune ble orientert om oppstart av forvaltningsrevisjon i brev av 17. mars 2021. Oppstartsmøtet ble gjennomført med rådmannsekretær Kim Bjerkeli fra Værøy kommune den 24. mars 2021 via teams.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi samlet inn informasjon hovedsakelig ved hjelp av skriftlig korrespondanse. Vi har også henvendt oss til kontaktperson, som er rådmannsekretær, samt rådmann, teknisk sjef, økonomisjef og kulturkonsulent per e-post for å innhente opplysninger om vedtakene har blitt iverksatt i samsvar med forutsetningen i vedtaket. Vi har mottatt skriftlige svar på alle våre skriftlige henvendelser. Vi har også bedt kommunen om dokumentasjon som belyser administrasjonens oppfølging av vedtaket.

Undersøkelsesperioden for forvaltningsrevisjonen er i hovedsak fra 2018 til og med 2021. Når det gjelder problemstilling 1, undersøker vi i hovedsak systemet kommunen har per i dag, mens for problemstilling 2 og 3 gjelder vår undersøkelse vedtak truffet i 2018 og 2019.

Problemstilling 1:

Fra rådmannsekretær Kim Bjerkeli som har vært vår kontaktperson i Værøy kommune har vi fått tilsendt følgende dokumenter:

- *Politisk delegeringsreglement* - vedtatt av kommunestyret den 18.09.18 i sak 052/18
- *Reglement for Værøy kommunestyre 2019-2023* - vedtatt av kommunestyret den 19.11.2019 i sak 050/19
- *Rutiner for generell saksbehandling i Værøy kommune*
- *Rutinebeskrivelse for skriveregler i Websak*
- *Værøy kommune sin arkivplan*
- *Mal på politiske saksframlegg*

Vår besvarelse av problemstilling 1 bygger på analyser av disse dokumentene og informasjon fra intervju med rådmann i Værøy kommune, Erling Sandnes, den 21.05.2021.

Problemstilling 2 og 3 – fremlegg til kommunestyret og vedtak fra kommunestyret

Forvaltningsrevisjonen gjelder saksutredninger framlagt for kommunestyret og vedtak som kommunestyret har truffet i årene 2018 og 2019. I disse årene avholdt kommunestyret 20 møter og behandlet til sammen 133 saker. Det har gått noe tid fra vedtakene ble truffet, og vi legger dermed til grunn at administrasjonen har hatt mulighet til å iverksette vedtakene som vi undersøker under problemstilling 3.

¹² RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre 12.08. 2020.

Om utvelgelse av vedtak for undersøkelse

Kommunestyret kan treffe vedtak innenfor alle kommunens ansvarsområder, med mindre annet følger av lov eller delegasjonsvedtak. Det er noen typer saker som kommunestyret må behandle og treffe vedtak i, slik som blant annet årsbudsjett, økonomiplaner/handlingsplaner og andre overordnede planer, årsmeldinger og årsregnskap, reguleringssaker, skatte- og avgiftssaker og om investeringer. Videre er det vanlig at kommunestyret behandler blant annet utredninger, rapporter og evalueringer.

Kommuneplan, økonomiplan og budsjett er de overordnede styringsdokumentene for kommunen. Kommunestyret fastsetter overordnede målsetninger og føringer for kommunen, og gir også helt konkrete pålegg til administrasjonen om hva og eventuelt hvordan administrasjonen skal handle. Denne forvaltningsrevisjonen er ikke en fullstendig gjennomgang av kommunens drift, og for å besvare problemstillingene i forvaltningsrevisjonen har vi gjort et utvalg av kommunestyrevedtak for undersøkelse opp mot de utledete revisjonskriteriene.

For å besvare problemstilling 3 er det i utgangspunktet valgt saker der administrasjonen er pålagt å utføre en konkret handling. Det vil si at revisor ut fra ordlyden i vedtaket kan lese at administrasjonen skal gjennomføre et tiltak, et prosjekt eller følge opp en konkret sak eller lignende. Dette gjelder også der det blir vedtatt planer, for eksempel økonomiplan. Her ser vi om det er definert konkrete oppgaver/tiltak som skal utføres innenfor bestemte tidsfrister.

For å besvare problemstilling 2 om forsvarlig saksutredning har vi av praktiske årsaker valgt ut fem av de samme sakene som vi har undersøkt under problemstilling 3.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi i utgangspunktet valgt å ikke inkludere følgende sakstyper med tilhørende vedtak:

- Budsjettreguleringer
- Tekniske økonomiske saker
- Saker som anses som mer rutinemessige, herunder
 - Tilskuddssaker
 - Oppnevning av medlemmer til styret
 - Høringssaker, redegjørelser
 - Regnskapsmessige forhold
 - Tertialrapportering

Tabell 1 og 2 nedenfor viser hvilke saker vi har undersøkt for å besvare problemstilling 2 og 3 i forvaltningsrevisjonen. Under problemstilling 2 består undersøkelsesutvalget av fem saksfremlegg til kommunestyret. For besvarelse av problemstilling 3 har vi undersøkt administrasjonens oppfølging av vedtak i tolv kommunestyresaker.

Tabell 1: Utvalgte saker til problemstilling 2

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Dato:
1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	12.02.18
2	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	23.04.18
3	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	14.05.19
4	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten	11.06.19
5	51/19	Salg av kommunale boliger – Skoleveien 7,9,11 og 13	19.11.19

Tabell 2: Utvalgte saker til problemstilling 3

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Dato:
1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	12.02.18
2	11/18	Framtidig bruk av "Husfliden" - den gamle skolen	15.03.18
3	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	23.04.18
4	49/18	Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2019-2030	25.09.19
5	59/18	Planoppstart - Temaplan for kulturminner	13.11.18
6	70/18	Budsjett 2019 - Økonomiplan 2019 – 2022	11.12.18
7	21/19	Avfallshåndtering i Værøy kommune - kartlegging og framtidig drift	14.05.19
8	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	14.05.19
9	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn	11.06.19
10	51/19	Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13	19.09.19
11	52/19	Værøy gamle skole - vurdering av bygning	19.11.19
12	054/19	Værøy sykehjem- Behandling av tilsynsrapport brann	19.11.19

3.1.1 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og problemstillingene. Revisjonen mener at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten, oppfyller dette gyldighetskravet.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisjonen har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenliknet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som kommer frem i dem. I tillegg har vi fremlagt datamaterialet for kommunen. Revisor har innarbeidet korrigeringer og supplerende opplysninger fra kommunen i rapporten.

Det er rådmannen som har ansvar for å påse at politiske vedtak blir iverksatt. Revisor har gjennomført intervju med rådmann og sendt skriftlige spørsmål til både rådmann og

kontaktperson for å innhente informasjon om Værøy kommune har et system som er egnet til å sikre iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak. I tillegg har vi gjennomgått dokumenter som er relevante for registrering, utredning oppfølging og iverksettelse av politiske vedtak. På bakgrunn av dette mener vi at datamaterialet som er presentert som revisors funn i rapporten under problemstilling 1, utgjør et relevant og tilstrekkelig grunnlag for revisors vurderinger og konklusjoner.

Revisors undersøkelser omfatter ikke samtlige vedtak truffet av kommunestyret i tidsperioden forvaltningsrevisjonen gjelder. Som det fremkommer over har vi satt som et avgjørende kriterium for at et vedtak skal inkluderes i undersøkelsen, at vedtaket pålegger administrasjonen å utføre en konkret handling. Ved bruk av våre utvalgsriterier har vi gjort et utvalg på 12 kommunestyresaker for problemstilling 3. Vi vurderer at dette utgjør et tilstrekkelig utvalg for å belyse praksis for iverksettelse av vedtak fattet av kommunestyret i 2018 og 2019. Når det gjelder saksutredninger, utgjør undersøkelsesutvalget fremlegget til kommunestyret for fem av disse sakene. Vi vurderer dermed utvalget som tilstrekkelig til å vurdere og konkludere opp mot revisjonskriteriene og problemstillingene. Vi presiserer likevel at våre vurderinger og konklusjoner gjelder kun for de undersøkte saksfremleggene og vedtakene.

Skriftlig og muntlig informasjon vi har fått fra kommunen har relevans for å gjøre vurderinger opp mot revisjonskriteriene og å konkludere på problemstillingene. Vi har vært i dialog med kontaktperson for å finne ut hvem som best kunne gi informasjon om de utvalgte politiske sakene vi skulle se på under problemstilling 3 og fikk oppgitt fire personer; rådmann, teknisk sjef, økonomisjef og kulturkonsulent. Vi har sendt skriftlig henvendelse til disse fire der vi ba om informasjon og dokumentasjon på administrasjonens iverksettelse av det enkelte vedtak. Vi vurderer på bakgrunn av dette at datagrunnlaget er tilstrekkelig og forutsetter at de fire vi har vært i kontakt med har god kunnskap om den aktuelle saken og området saken gjelder. Når det gjelder pålitelighetskravet, har vi vurdert eventuelle feilkilder i det samlede datamaterialet.

Vi har sammenliknet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysningene som fremkommer i dem. Vi har også fremlagt våre beskrivelser av datamaterialet for kommunen. På bakgrunn av forannevnte vurderinger, sammenlikninger og verifiseringer, forutsetter vi at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres under «*revisors funn*» i rapporten.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

4 SYSTEM FOR IVERKSETTELSE OG OPPFØLGING AV VEDTAK

Problemstilling 1:

- *Har Værøy kommune etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak?*

Revisjonskriterier

Rådmannen bør ha utarbeidet et system med rutiner for å sikre at politiske saker/vedtak:

- blir registrert
- blir forsvarlig utredet
- får avklaring av innhold ved behov
- iverksettes
- følges opp

4.1 Revisors funn

4.1.1 Registrering av politiske vedtak

Værøy kommune bruker det elektroniske saks- og arkivsystemet «Acos Websak». Kommunen har en rådmannssekretær som også er politisk sekretær. Han utfører sekretærfunksjon for kommunestyret og formannskapet og politiske utvalg. I Helse- og sosialutvalget er NAV-leder/sosialsjef sekretær.

Rådmann beskriver kommunens administrative bemanning som tynn og smal, fordi det er få ansatte og flere saksbehandlere sitter på flere ansvarsområder. Administrasjonen er veldig personavhengig. Rådmann synes de ansatte er flinke med tanke på forutsetningene, og han opplyser at flere er nyansatte og må få litt tid. Værøy kommune er med i flere interkommunale samarbeid, med enten Bodø kommune eller andre kommuner i Lofoten. Dette er for å hente inn kompetanse der det trengs.

Det er blitt gitt opplæring i saksbehandlingssystemet, Acos Websak, til saksbehandlerne. Det har også blitt holdt felleskurs i forvaltnings- og offentligloven for saksbehandlerne under morgenmøter. Rådmann opplyser at det skal gjennomføres flere runder med dette, men at de tar det litt etter litt. Saksbehandlerne kan ta nettbaserte kurs gjennom KS Agenda og rådmann prøver å oppfordre til det.

Rådmann opplyser om saksgangen fra et vedtak blir fattet i et politisk organ til det settes i gang i saksbehandlersystemet. Rådmannssekretær lager protokoll etter møtet i det aktuelle politiske organ og ut ifra det sendes det vedtaksbrev til de det gjelder. Det ligger mal på dette i saksbehandlingssystemet, og vedtaksbrev blir sendt til saksbehandler for vedtaksoppfølging i Acos. Dette skjer i relativt kort tid etter møtet.

Når det er truffet vedtak i en sak som krever utredning vil den gå tilbake til saksbehandler som har hatt ansvaret for saksutredningen. Rådmann forklarer at det er en liten organisasjon, så det

er ikke mange saksbehandlere på hvert fagområde, noe som gjør det enkelt å fordele saker. Dersom det er uklart hvem som skal ha saken, gjør rådmannen fordelingen i dialog med aktuelle saksbehandlere.

Værøy kommune har en egen arkivplan som ligger ute på internett¹³. Det er en overordnet plan for Værøy kommune. Rådmannssekretær opplyser at den er klar for oppdatering. I arkivplanen er det en oversikt over hvordan behandlingen av utvalgssaker foregår. Arkivplanen beskriver blant annet gangen fra opprettelse av møteplan for kommunestyret og formannskapet, til rutiner for saksfremlegg, behandling og oppbevaring av møteprotokoll.

I arkivplanen står det at politisk sekretariat har ansvar for å skrive møteprotokoll i «Acos Møte», som er en møteportal for innkalling til møter og referat fra tidligere møter og møteplan. Protokollen sendes til godkjenning til aktuelle utvalgsledere og/eller rådmann. Når sakene er ferdig behandlet i alle utvalg skal det sendes ut melding om vedtak. Arkivet journalfører saksframlegg ved avslutning av sak i Acos Websak.

Værøy kommune har et eget politisk delegeringsreglement¹⁴. Under punkt 3.3 i reglementet står det at «Rådmannen har fullmakt til å delegere videre myndighet i henhold til et eget administrativt delegeringsreglement.» Rådmann henviser i intervju til kommunens delegeringsreglement og opplyser at han har delegert myndighet til saksbehandlerne på deres respektive fagområder.

Værøy kommune har også et reglement for Værøy kommunestyre i perioden 2019-2023¹⁵. Under paragraf 3 i reglementet står det om forberedelse av saker for kommunestyret. Der står det at «rådmannen sørger for at saker som skal behandles av kommunestyret, er forberedt på forsvarlig måte og i samsvar med de regler som lov, reglementer og andre bindende instruksjoner gir». Paragraf 19 opplyser om at kommunestyret skal føre møteprotokoll og om hvordan dette skal gjøres.

Vi har også fått tilsendt dokumentene; «Rutiner for generell saksbehandling i Værøy kommune» og «Rutinebeskrivelse for skriveregler i Websak». Disse to dokumentene gir ikke informasjon som er direkte relevant for denne forvaltningsrevisjonen og vil derfor ikke bli nærmere redegjort for.

¹³ Værøy arkivplan, varoy.arkivplan.no

¹⁴ Politisk delegeringsreglement, vedtatt i kommunestyret den 25. september 2018, under sak 52/18.

¹⁵ Reglement for Værøy kommunestyre i perioden 2019-2023, vedtatt av kommunestyret den 19.11.2019, under sak 050/19.

4.1.2 Avklaring av vedtakets innhold

Rådmann opplyser i intervju at han oppfatter at ny kommunelov tilsier at arbeidsinstruksen til administrasjonen skal stå i vedtaket. Rådmann henviser til materiale fra KS i sammenheng med dagskurs de har hatt om den nye kommuneloven. Han viser videre til at det i forelesningsmaterialet fra KS fremkommer at «Folkevalgte organers føringer og instruksjoner på kommunedirektørens arbeid skal skje i form av vedtak». Rådmann opplyser at dette er for å unngå misforståelser med hensyn til oppfølging av politiske vedtak. Har politikerne signaler eller andre ting til administrasjonen, må det stå i vedtaksform. I den nye kommuneloven fra 2018 kom det en klargjøring av dette. Det er politikerne sin jobb å formulere så klare vedtak at det ikke er tvil om hva som er ment, forteller rådmannen.

Rådmann opplyser om at dersom administrasjonen er et snev usikker på vedtakets innhold prøver de å få en klargjøring i møtet før det blir fattet vedtak. Rådmannen forteller at de kan også gå til ordfører eller andre politikere for avklaring i etterkant. På spørsmål om rådmann oppfatter de politiske vedtakene som fattes som tydelige å forstå når det gjelder hva politikerne ønsker skal gjennomføres/iverksettes, svarer han ja. Og at dersom det er uklart, er det ifølge rådmann, jevnt over lett å prate med politikerne for å få en tydeliggjøring av vedtaket.

4.1.3 Utredning av saker til politisk behandling

Rådmann opplyser i intervju at det er saksbehandler som utreder saker som skal opp til politisk behandling. Værøy kommune har fem saksbehandlere; rådmann, helse og omsorgssjef, teknisk sjef, økonomisjef og sosialsjef. Rektor og barnehagestyrer kan også utrede saker, men det er mer uvanlig opplyser han.

Det er få saksbehandlere i kommunen, så saksbehandlerne tar ansvar på sitt fagfelt for å utrede saker og de følger med på sitt område. Rådmann opplyser at saksbehandlerne diskuterer med han ved behov. Siden kommunen er liten, utreder også rådmann saker som skal til politisk behandling. Det kan også være at rådmann delegerer saker til saksbehandlerne. Når saksbehandlerne har ferdigstilt utredningen, sender de den videre til rådmann for godkjenning. Noen ganger må sakene utredes mer og da får saksbehandlerne ikke godkjent saksutredningen. Rådmann sender da saksutredningen tilbake med tilbakemelding til gjeldende saksbehandler. Noen ganger når det er behov for endring, gjør rådmann endringene selv i dialog med den aktuelle saksbehandler. Når saksutredningen er ferdig/godkjent blir saken meldt opp og sendt til politisk behandling.

I Værøy kommune bruker de dokumentet «mal for politiske saksfremlegg» for å lage saker. Det er lagt inn punkt for å skrive inn tittel, møtedato, saksnummer, oversikt over saksgang og navn på eventuelle vedlegg med dokument ID. I malen er det to punkt med «Saksopplysninger» og «Rådmannens innstilling». Under punktet «saksopplysninger» i malen er det listet opp underpunkter som saksbehandler må ta stilling til om skal være med i et politisk saksfremlegg. Disse er «Bakgrunn og problemstilling», «Krav og hensyn ved valg av løsning», «Analyse av krav/hensyn», «Alternative løsninger», «Vurdering av alternative løsninger» og «Konklusjon». Rådmann opplyser om at i enkelte saker kan det være at man kan fremlegge saken uten at alle disse punktene gjennomgås. Dokumentet er å anse som en mal, men kan avvikes hvis det er fornuftig. Rådmann opplyser at han ikke kjenner til at det finnes systemer eller retningslinjer som skal sørge for en forsvarlig saksutredning. Han sier at hva som er «forsvarlig saksutredning» er et skjønnsmessig begrep og saksbehandlerne diskuterer seg imellom hvordan sakene skal være utredet. Rådmann opplyser at det er stor forskjell mellom sakene på hvor nøye de trenger å være utredet.

I Arkivplanen til Værøy kommune opplyses det om rutiner for utredning av saksfremlegg. Der står det blant annet at arkivet skal se til at saksbehandlerne får den dokumentasjon og informasjon de trenger for å skrive og forberede saker til behandling i politiske utvalg. Saksbehandler oppretter et saksfremlegg i saken og den skal være arkivert i Acos Websak. Saksframlegget skal bestå av saksopplysning og en innstilling med forslag til vedtak. Det er ikke utdypet hva som menes med «saksopplysning» eller om øvrige opplysninger som skal inngå i saksfremlegget. Det er saksbehandlers ansvar å sende saken til godkjenning hos rådmannen. På bakgrunn av de sakene som saksbehandler har meldt opp til utvalgsbehandling i Acos Websak, lager politisk sekretariat en møteinnkalling som inneholder en sakliste.

Rådmann opplyser at kvalitetssikring av saksfremlegg består i at han må godkjenne utredningen. Dette sikrer at to personer har sett gjennom at saksfremlegget ser greit ut. Kommuneadministrasjonen er en liten og åpen organisasjon, så det er lett å spørre hverandre om hjelp. Rådmann opplyser at måten de sikrer tilstrekkelig fremdrift i arbeidet med saksutredningen er gjennom at saksbehandlerne passer på hverandre og purrer på hverandre ved behov. Kommunen har en møteplan, og der står fristene for når saksutredningene skal være klare til politisk behandling. Rådmann opplyser om at administrasjonen har et tett forhold til politikerne, som av og til spør om sakene er klare dersom det er saker de er opptatt av.

Kommunestyret skal ha tilsendt saksdokumentene senest seks dager før kommunestyremøtet. Rådmann opplyser om at han derfor prøver å være streng på å få saksutredningen fra saksbehandler et par dager før de skal sendes videre til kommunestyret, slik at han rekker å gjennomgå den i forkant.

4.1.4 Oppfølging og iverksetting av politiske vedtak

Når det er truffet vedtak i en sak vil den gå tilbake til saksbehandler som har hatt ansvar for oppfølgingen. Saksbehandler har da ansvar for å iverksette tiltaket som fremkommer av politikernes vedtak. Det kan være å sende vedtaksbrev til berørte parter, eller starte forberedelser for å effektivere vedtaket.

Rådmann opplyser at han følger opp arbeidet med iverksettelse av politiske vedtak ved å ha tett dialog med saksbehandlerne. Det er ledermøter annenhver uke der de tar en kort runde på hvordan det ligger an med de ulike vedtakene (statusrunde). Rådmann opplyser at han holder øye med at vedtakene blir satt i gang. Det nærmeste kommunen har utarbeidet av skriftlige rutiner eller retningslinjer for oppfølging og iverksetting av vedtak er, ifølge rådmann, dokumentet «mal for politisk saksbehandling».

Rådmannen har i intervju med revisor fortalt at han oppfatter at det store flertallet av vedtakene blir iverksatt av administrasjonen. De gangene det ikke går, kan det skyldes praktiske ting som gjør at vedtaket ikke kan gjennomføres innen fristen. Rådmannen forteller at det også hender at saker blir liggende fordi de ansatte har mye å gjøre. Dersom det er en frist fra politikerne som administrasjonen ser at de ikke klarer å holde er administrasjonen rask med å si ifra om at man må få en lenger frist.

4.2 Revisors vurdering

Når det gjelder registrering av vedtak, viser våre undersøkelser at kommunen har et system for å sikre registrering av politiske vedtak. I Arkivplanen til kommunen står det hvem (saksbehandler, arkiv, rådmann etc.) som har ansvar for de ulike delene av behandlingen av politisk vedtak. For saksbehandlerne finnes det en «mal for politisk saksfremlegg», som de bruker ved oppretting av saksfremlegg. Saksbehandlerne har ansvar for sine respektive fagområder, og når en sak er vedtatt vil den gå tilbake til saksbehandler som har hatt ansvar for saksutredningen.

Vi har fått beskrivelser av hvordan Værøy kommune sikrer utredning av politiske vedtak. Kommuneadministrasjonen er liten så hver enkelt saksbehandler har ansvar for å utrede saker på sitt fagområde. Når saksutredningen er ferdig, sendes den til rådmann for godkjenning. Rådmann tar da stilling til om saksutredningen er tilfredsstillende eller om det er behov for mer utredning. Avhengig av dette får saksbehandler godkjent eller ikke godkjent. Dette er et system kommunen har for kvalitetssikring av saksutredningen.

Når det gjelder behov for avklaring av innholdet i et vedtak, så har vi fått opplyst at dersom administrasjonen er usikker prøver de å få en klargjøring før det blir fattet vedtak. Det er også mulig å gå til ordfører eller andre politikere i etterkant for å få en avklaring. Dette er kommunens praksis, men det foreligger ikke skriftliggjorte retningslinjer som sier noe om i hvilke tilfeller dette er nødvendig eller hvem saksbehandler burde oppsøke for en eventuell avklaring.

Vi har fått beskrivelser av hvordan Værøy kommune sikrer oppfølging og iverksetting av politiske vedtak. Det er samme saksbehandler som har laget saksfremlegget som har ansvar for å følge opp og iverksette det politiske tiltaket som er vedtatt. Rådmann opplyser at han følger opp arbeidet med iverksettelse av politiske vedtak ved å ha tett dialog med saksbehandlerne. Systemet omfatter imidlertid ikke en oversikt over status for oppfølging og iverksetting av politiske vedtak. Det er ikke utarbeidet skriftlige rutiner eller retningslinjer for oppfølging og iverksetting av vedtak.

Fra Værøy kommune har revisor fått beskrevet praksis i administrasjonen for hvordan registrere, utrede, få avklaring av vedtakets innhold ved behov, iverksette og følge opp politiske vedtak. Kommunen har for deler av disse forpliktelsene skriftliggjorte rutiner og arbeidsbeskrivelser. I KS sitt idéhefte fra 2020 er mer formalisering av internkontrollen et av de sentrale rådene for en styrket internkontroll og KS anbefaler at alle kommuner har rutiner som sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak. Kommunens rutine- og arbeidsbeskrivelser gir ikke veiledning om for eksempel hva som utgjør en forsvarlig utredning, men det er etablert skriftlige rutiner om kvalitetssikring. Kommunens skriftlige rutiner har ikke beskrivelser av hvem administrasjonen må henvende seg til ved behov for avklaring av vedtakets innhold. Det er etablert en praksis for å følge med på frister og oppfølging av politiske vedtak, men dette finnes ikke skriftlig beskrevet for de ansatte. I det beskrevne systemet til kommunen inngår ikke noe skriftliggjort med hensyn til å ha oversikt over status for oppfølging og iverksettelse av politiske vedtak.

Rådene eller anbefalingene fra KS er ikke rettslig bindende for kommunen, men kan være relevante retningslinjer for den kommunale internkontrollen. Vi legger i vår vurdering vekt på at KS anbefaler mer formalisering av rutinene sine.

Revisors samlede vurdering er med bakgrunn i våre funn at Værøy kommune **i noen grad** har oppfylt revisjonskriteriet om at rådmannen bør ha utarbeidet et system med rutiner for å sikre at politiske saker/vedtak:

- blir registrert
- blir forsvarlig utredet
- får avklaring av innhold ved behov
- iverksettes
- følges opp

5 FORSVARLIG SAKSUTREDNING

Problemstilling 2:

- Er saker som legges frem for kommunestyret forsvarlig utredet?

Revisjonskriterier

Rådmannen må påse at saker som forelegges politisk behandling er forsvarlig utredet. Saksutredningen bør inneholde:

- Nødvendige opplysninger om relevante regler
- Økonomiske/administrative konsekvenser
- Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser
- Fremdrift/tidsperspektiv
- Oppdatert faktainformasjon
- Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

5.1 Innledning

For å besvare problemstilling 2 har vi valgt ut utredninger for fem kommunestyresaker i perioden 2018-2019 for undersøkelse. Hvilke saker det gjelder, står med saksnummer, tittel og vedtaksdato i tabell 3 nedenfor.

Tabell 3: Utvalgte saker til problemstilling 2

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Dato:
1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	12.02.18
2	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	23.04.18
3	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	14.05.19
4	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten	11.06.19
5	51/19	Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13	19.11.19

I arkivplanen til kommunen står det at et saksfremlegg skal bestå av saksopplysning og en innstilling med forslag til vedtak. Innstillingen med forslag til vedtak skal være utformet slik at den kan følge saken til den er ferdig behandlet i alle politiske utvalg som saken skal opp i.

I Værøy kommune bruker administrasjonen dokumentet «mal for politiske saksfremlegg» i utredningen av sak til politisk behandling¹⁶. Alle de fem undersøkte saksfremleggene inneholder tittel, møtedato, saksnummer, oversikt over saksgang og navn på eventuelle vedlegg med dokument ID. Av de undersøkte saksfremleggene inneholder fire av fem

¹⁶ Viser til kapittel 4.1.1 og informasjon om «mal for saksfremlegg» under overskriften *skriftlige rutiner*

underoverskriftene «Bakgrunn og problemstilling» og «Konklusjon». Sak 22/19 om «Behov for investeringer ved Sørland og Breivika Vannverk» inneholder underoverskriften «Bakgrunn og problemstilling», men ikke «Konklusjon». Sak 22/19 «Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé» er under bakgrunn og problemstilling delt inn i flere underoverskrifter. Disse er «2008», «2012», «2018-2019», «Grunnavståelser» og «Alternative løsninger».

Grunnet forskjeller i sakenes kompleksitet er det også ulik forventning til fremstilling av saksfremleggene. Dette gjør at fremstillingen av faktadelen her i det følgende blir noe ulik avhengig av hva den konkrete saken omhandler. Teksten som er i kursiv eller med hermetegn, er direkte sitat fra saksfremlegget.

I tekstboksene nedenfor er vedtakene som politikerne traff etter å ha blitt forelagt de utvalgte saksfremleggene. Under hver sak er «Revisors funn» som er informasjon fra saksfremlegget og «Revisors vurdering» hvor vi gjør vurderinger opp mot de utledete revisjonskriteriene. Under «Revisors funn» presenterer vi først rådmannens innstilling. Deretter er det en gjennomgang av om saksutredningen inneholder følgende punkter:

- Nødvendige opplysninger om relevante regler
- Økonomiske konsekvenser
- Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser
- Fremdrift/tidsperspektiv
- Oppdatert faktainformasjon
- Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

5.2 Undersøkte saksutredninger til kommunestyret

Sak 1: Utleie av svømmebasseng til folkebad

Sak 006/18: Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb – 12.februar 2018

Værøy kommune tilbyr utleie av basseng til private. Pris for utleie er kr 300,- pr time for grupper inntil 4 personer, og kr 500,- pr time for utleie til grupper over 4 personer. Tidsrom for utleie fastsettes i leieavtalen, og må ikke komme i konflikt med kommunal bruk av bassenget, og ikke senere enn kl.21.00 på kvelden. Leietakere må undertegne kommunens leieavtale før bruk. Det kjøres varmebad en dag i uken fra morgen til kveld for å legge til rette for babysvømming og de som av helsemessig grunn har behov for oppvarmet basseng. Værøy kommune starter opp med folkebad en dag pr uke. Det legges til helg får å ikke komme i veien for andre aktiviteter og for å gjøre tilbudet tilgjengelig for flest mulig. Det engasjeres lønnet badevakt i prøveperioden. Inngangsbillett for folkebad blir kr 35,- for barn under 16 år, og kr 65,- for alle over 16 år. Når prøveperioden er utløpt evalueres ordningen mht. kostnader og interesse/bruk av tilbudet. Værøy idrettslag får bruke bassenget til oppstart av svømmeklubb. Dersom idrettslaget sørger for vannprøver og opprydding/renhold etter bruk lånes bassenget ut kostnadsfritt i prøveperioden. Prøveperioden for alle ordningene blir frem til 1.juni 2018 slik at evaluering og kostnader kan fremlegges kommunestyret under kommunestyret i juni. Ordningen blir evaluert av skolens rektor og øvrig administrasjon. Bassengbygget leies ikke ut under skolens sommerferie. De praktiske avgjørelsene rundt bruk/utleie av bassengbygget gjøres av rektor og øvrig administrasjon.

Revisors funn

Rådmannens innstilling:

Værøy kommune tilbyr utleie av basseng til private. Pris for utleie er kr 300,- pr time for grupper inntil 4 personer, og kr 500,- pr time for utleie til grupper over 4 personer. Tidsrom for utleie fastsettes i leieavtalen, og må ikke komme i konflikt med kommunal bruk av bassenget, og ikke senere enn kl 21 på kvelden. Leietakere må undertegne kommunens leieavtale før bruk.

Værøy kommune starter opp med folkebad en dag pr uke. Det engasjeres en lønnet badevakt i prøveperioden. Når prøveperioden er utløpt evalueres ordningen mht kostnader og interesse/bruk av tilbudet. Inngangsbillett for folkebad blir kr 35,- for barn under 16 år, og kr 65,- for alle over 16 år.

Værøy idrettslag får bruke bassenget til oppstart av svømmeklubb. Dersom idrettslaget sørger for vannprøver og opprydding/renhold etter bruk lånes bassenget ut kostnadsfritt i prøveperioden.

Prøveperiode for alle ordningene blir fram til skolens sommerferie i juni 2018.

Ordningene evalueres etter prøveperioden.

1. Nødvendige opplysninger om relevante regler

Under saksopplysninger kommer det frem at:

«Dersom bassenget skal brukes av andre enn de aktørene som er innenfor det kommunale tjenestetilbudet må det tas stilling til at:

- Ansvarlig person for leie må ha godkjent livredningskurs
- Det må tas vannprøver i iht. oppsatt plan
- Det kan bli behov for ekstra renhold
- Man må sørge for at hygiene, lokaler og utstyr blir ivaretatt i iht. reglement»

2. Økonomiske konsekvenser

Under saksopplysninger står det ikke om økonomiske konsekvenser for kommunen av vedtaket, men det opplyses om at de som vil benytte folkebadet må betale inngangsbillett. Det blir oppgitt forslag til konkrete priser for å finansiere badevakt. Er interessen for folkebad stor kan man helt eller delvis finansiere lønn til badevakt gjennom inntekter fra inngangsbilletter. Når det gjelder utleie til idrettslaget for oppstart av svømmeklubb står det at kostnadsfritt utlån kan vurderes. Det opplyses ikke direkte i saksfremlegget om hvilke økonomiske konsekvenser vedtaket vil få for kommunen. Men på bakgrunn av opplysningen om at det skal legges frem ny sak om evaluering av tiltaket senere, kan det på et senere tidspunkt være bedre grunnlag for å gi informasjon om kostnader for kommunen.

3. Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser

Det kommer frem av rådmannens innstilling at når prøveperioden er utløpt evalueres ordningen med tanke på kostnader og interesse/bruk av tilbudet. Teknisk etat må forespørres om hvordan man på forsvarlig måte kan ivareta vannprøvetakingen ved utleie til private.

4. Fremdrift/tidsperspektiv

I rådmannens innstilling kommer det frem at prøveperioden for alle ordningene blir frem til skolens sommerferie i juni 2018. Ordningen skal evalueres etter prøveperioden.

5. Oppdatert faktainformasjon

Faktainformasjonen blir det opplyst om under punktet «Bakgrunn og problemstilling».

6. Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

I saksutredningen er det tydelig hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger.

Revisors vurderinger

Revisor finner med henvisning til våre redegjørelser overfor informasjon i saksfremlegget om relevante regler og informasjon om praktisk gjennomførbarhet. Når det gjelder økonomiske konsekvenser for kommunen, inngår ikke dette. Det skyldes at det var et prøveprosjekt, og at det på daværende tidspunkt ikke var grunnlag til å vite noe om kostnader. Revisor har ikke holdepunkter for å forstå annet enn at opplysningene i faktadelen er oppdaterte. Det er i saksutredningen et tydelig skille mellom hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger. Det inngår informasjon om tidsperspektivet for gjennomførelsen av tiltaket i saksfremlegget. Basert på dette er revisors vurdering at rådmannen for denne saken har **oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at saker som legges frem for kommunestyret skal være forsvarlig utredet.

Sak 2: Investeringer av vannverk

Sak 018/18: Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk – 23. april 2018

Investeringstiltakene ved Sørland og Breivika vannverk iverksettes som beskrevet i saken.

Kostnadsrammen for Sørland vannverk er på totalt 2 000 000,-

Kostnadsrammen for Breivika vannverk er på totalt kr 1 500 000,-

Investeringstiltakene finansieres ved låneopptak.

Revisors funn

Rådmannens innstilling:

Investeringstiltakene ved Sørland og Breivika vannverk iverksettes som beskrevet i saken.

Kostnadsrammen for Sørland vannverk er på totalt 2 000 000,-

Kostnadsrammen for Breivika vannverk er på totalt kr 1 500 000,-

Investeringstiltakene finansieres ved låneopptak.

1. Nødvendige opplysninger om relevante regler

Det opplyses om at Breivika vannverk er iht. «Forskrift om vannforsyning og drikkevann» Værøy kommunes reservevannkilde i tilfelle Sørland vannverk settes ut av drift.

2. Økonomiske konsekvenser

Under rådmannens innstilling opplyses det om kostnadsrammen for investeringstiltakene ved Breivika og Sørland vannverk. Det står også at investeringstiltakene finansieres ved låneopptak. Under punktet saksopplysninger opplyses det om at da budsjettet for 2018 ble lagt fram for behandling var det ikke avklart hvilke investeringsbehov det kom til å bli for vannverkene i 2018.

3. Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser

Det kommer ikke frem av kommunestyrevedtaket eller saksopplysningene informasjon hvem i kommunen som har ansvar for den praktiske gjennomføringen av vedtaket. Det er ikke opplysninger som gir grunnlag for å stille spørsmål ved om det er forhold som kan være i veien for at dette tiltaket gjennomføres.

4. Fremdrift/tidsperspektiv

Vannverksoperatøren har lagt frem for rådmannen de utfordringene som er på området, og anbefaler at spesifiserte tiltak gjennomføres så fort som mulig for å sikre den framtidige vannsituasjonen i Værøy kommune.

5. Oppdatert faktainformasjon

Faktainformasjonen blir det opplyst om under punktet saksopplysninger.

6. Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

I saksutredningen er det tydelig hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger.

Revisors vurderinger

Revisor vurderer at saksfremlegget inneholder nødvendige opplysninger om relevante regler. Revisor ser at økonomiske konsekvenser er omtalt i saksfremlegget. Praktisk gjennomførbarhet er ikke omtalt i saksfremlegget, men det er heller ikke opplysninger som gir grunnlag for å stille spørsmål ved om at tiltaket ikke lar seg gjennomføres. Tidsperspektivet i dette saksfremlegget inngår, og revisor opplever at faktainformasjonen er oppdatert. I saksutredningen er det tydelig hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger. Basert på dette er revisors vurdering at rådmannen for denne saken har **oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at saker som legges fram for kommunestyret skal være forsvarlig utredet.

Sak 3: Endring av trasé for industrivei

Sak 022/19: Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé – 14. mai 2019

Veitraseen til «Industriveien» - avlastningsvei for tungtrafikk mellom fergekaia og fiskebrukene – legges som vist kart 1.
Arbeidet med grunnervervelse iverksettes umiddelbart og det gis en orientering hvor saken står i kommunestyret i juni.

Revisors funn

Rådmannens innstilling:

Veitraseen til «Industriveien» - avlastningsveien for tungtrafikk mellom fergekaia og fiskebrukene legges der veien går i dag – som vist på vedlagt kart (2).

Rådmannen innhenter grunnavståelser til utvidelser av veikryss i traseen.

1. Nødvendige opplysninger om relevante regler

I saksopplysningene er det en gjennomgang fra starten av arbeidet med å forlenge «industriveien» i 2008 frem til 2019. Det er i tillegg et punkt om «grunnavståelser» og «alternative løsninger».

2. Økonomiske konsekvenser

Det fremgår av saksfremlegget at i forbindelse med budsjettbehandlingen i desember 2019 ble det avsatt midler til å gjennomføre og ferdigstille prosjektet «Industriveien». I saksopplysningene opplyses det om at kostnaden ved å legge veien der den er i dag vil etter all sannsynlighet bli betydelig rimeligere enn ved å lage ny vei over jordet, da det meste av grunnarbeidet allerede er gjort. Veien skal uansett fundamenteres og utformes slik at den tåler trafikken fra tungtransporten.

3. Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser

I rådmannens innstilling står det at veitraseen «Industriveien» skal legges der veien går i dag, og at rådmannen innhenter grunnavståelser til utvidelser av veikryss i traseen. Værøy kommune engasjerte konsulentfirmaet COWI gjennom rammeavtale med Samordna innkjøp i Nordland (SIIN) til å ta det fulle ansvaret for oppdraget med prosjektering og til å legge ut anbud på Doffin.

4. Fremdrift/tidsperspektiv

Det står ikke direkte i saksfremlegget et tidspunkt for når arbeidet med «Industriveien» skal starte. Men det opplyses i saksfremlegget om at prosjektering av veien har vært lagt ut på anbud i Doffin den 26. mars 2019. Anbudet ble deretter trukket, fordi det var lagt til grunn fylkesveistandard istedenfor enkel avlastningsvei for tungtrafikk, noe som gjør veien mye

dyrere. Rådmannen har i møte med COWI og Bodø kommune blitt enige om at veien skal legges ut på nytt på anbud, denne gang som avlastningsvei for tungtrafikk.

5. Oppdatert faktainformasjon

Faktainformasjonen blir det opplyst om under punktet saksopplysninger.

6. Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

I saksopplysninger under punktene «2008», «2012» og «2018-2019» blir det opplyst om gangen i prosjektet fra oppstart i 2008 til prosjektet ble lagt ut på anbud i 2018-2019. Avsnittene tar for seg faktiske opplysninger/hendelser og er skilt ut i egne avsnitt etter når hendelsene har skjedd. I avsnittet «Grunnavståelser» opplyses det om arbeidet med grunnnavståelse. Dette er også faktiske opplysninger.

I avsnittet «Alternative løsninger» er det sett på en alternativ løsning for veitrasé. Den går ut på å få utvidet veikryssene slik at det ville være mulig å la veitraséen gå slik den lå på det tidspunktet saksutredningen ble laget. Dette kapitlet tar for seg vurderinger.

Det er i saksutredningen tydelig skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger.

Revisors vurderinger

Revisor vurderer at saksfremlegget inneholder nødvendige opplysninger om relevante regler og skiller mellom faktiske opplysninger og vurderinger. Det er revisors vurdering at det er informert om økonomiske konsekvenser og praktisk gjennomførbarhet. Det er også oppdatert faktainformasjon. Det er revisors vurdering at saksfremlegget gir tilstrekkelig informasjon om fremdrift. Basert på dette er revisors vurdering at rådmannen for denne saken har **oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at saker som legges fram for kommunestyret skal være forsvarlig utredet.

Sak 4: Delegering av myndighet

Sak 037/19: Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten – 11. juni 2019

Kommunestyret delegerer følgende til Helse og Miljøtilsyn Salten IKS:
Myndighet og gjøremål innen miljørettet helsevern etter lov av 24.06.11 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven), kap. 3, miljørettet helsevern, delegeres i medhold av § 9, 1.ledd fra kommunestyret til Helse og miljøtilsyn Salten IKS.
Delegering omfatter enkeltvedtak av ikke prinsipiell betydning knytet til tilsynsplan og basisfunksjoner som Helse og miljøtilsyn Salten IKS utfører for kommunen.
Det etableres rutiner for å sikre kommunelegens medisinsk faglige skjønn i saksbehandlingen.
Klage på vedtak etter disse bestemmelsene behandles etter folkehelselovens § 19 og forvaltningslovens bestemmelser. Fylkesmannen er klageinstans.
Delegering gjelder fra vedtaksdato, og innlemmes i Værøy kommunes politiske delegeringsreglement.

Revisors funn

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret delegerer følgende til Helse og Miljøtilsyn Salten IKS:

Myndighet og gjøremål innen miljørettet helsevern etter lov av 24.06.11 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven), kap. 3, miljørettet helsevern, delegeres i medhold av § 9, 1.ledd fra kommunestyret til Helse og miljøtilsyn Salten IKS.

Delegering omfatter enkeltvedtak av ikke prinsipiell betydning knyttet til tilsynsplan og basisfunksjoner som Helse og miljøtilsyn Salten IKS utfører for kommunen.

Det etableres rutiner for å sikre kommunelegens medisinsk faglige skjønn i saksbehandlingen.

Klage på vedtak etter disse bestemmelsene behandles etter folkehelselovens § 19 og forvaltningslovens bestemmelser. Fylkesmannen er klageinstans.

Delegering gjelder fra vedtaksdato, og innlemmes i Værøy kommunes politiske delegeringsreglement.

1. Nødvendige opplysninger om relevante regler

I saksfremlegget står det at 01.01.12 ble lov om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven) erstattet med lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). I Værøy kommunes politiske delegeringsreglement har Hovedutvalg for helse og sosial folkehelse «ansvar for å følge utviklingen og behandle saker» som omhandler folkehelse. Helse- og miljøtilsyn Salten (HMTS) fører tilsyn innen miljørettet helsevern for Værøy kommune.

2. Økonomiske konsekvenser

Det er ikke oppgitt økonomiske konsekvenser av kommunestyrevedtaket i saksfremlegget.

3. Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser

HMTS fører tilsyn innen miljørettet helsevern for Værøy kommune. I Værøy kommune har kommunelegen fattet vedtak etter tilsynene etter forslag fra HMTS. I saksopplysningene står det at kommunelegen i Værøy kommune ber om at kommunestyret delegerer myndigheten til å fatte vedtak til HMTS. De opplever det som en tungvint og unødvendig prosess og uten noen som helst nytteverdi.

4. Fremdrift/tidsperspektiv

Delegering skal gjelde fra vedtaksdato, og innlemmes i Værøy kommunes politiske delegeringsreglement.

5. Oppdatert faktainformasjon

Faktainformasjonen blir det opplyst om under punktet saksopplysninger.

6. Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

I saksutredningen er det tydelig hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger.

Revisors vurderinger

Revisors vurdering er at saksfremlegget inneholder nødvendige opplysninger om relevante regler og praktisk gjennomførbarhet. Det er opplyst om tidsperspektiv for vedtaket i saksfremlegget. Det er revisors vurdering at det ikke er oppgitt økonomiske konsekvenser for kommunen, men at det heller ikke er relevant for det tiltaket som foreslås vedtatt av kommunestyret. Det er revisors vurdering at faktiske opplysninger og vurderinger er tydelig adskilt. Det er også revisors vurdering at faktainformasjonen i saksfremlegget er oppdatert. Basert på dette er revisors vurdering at rådmannen for denne saken har **oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at saker som legges fram for kommunestyret skal være forsvarlig utredet.

Sak 5: Salg av kommunale boliger

Sak 051/19: Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13 – 19. november 2019

Værøy kommune selger Skoleveien 7,9,11 og 13 til Værøy kommunale boligstiftelse for kr 1 700 000,- + omkostninger ved salget.

Revisors funn

Rådmannens innstilling:

Værøy kommune selger Skoleveien 7,9,11 og 13 til Værøy kommunale boligstiftelse for kr 1 700 000,- + omkostninger ved salget.

1. Nødvendige opplysninger om relevante regler

Det vises til tidligere vedtak i sak 056/18 fra kommunestyremøtet den 13.11.2018. Der ble det vedtatt at Værøy kommunale boligstiftelse tilbys å kjøpe de fire leilighetene til takstpris. Det står at kommunen er behjelpelig med å skaffe bolig i forbindelse med rekruttering, og for å sikre at kommunen kan tiltrekke seg kompetente medarbeidere til Værøy vil det være av betydning at de kan tilby utleieboliger som har god standard. Med ordlyden i kommunestyrevedtak 056/18 sikres det at kommunalt ansatte skal ha fortrinn ved tildeling av kommunale leiligheter.

2. Økonomiske konsekvenser

I rådmannens innstilling oppgis salgspris som Værøy kommunale boligstiftelse må betale. Boligstiftelsen må også betale for omkostninger ved salget. I rådmannens innstilling selges leilighetene ikke for takstpris, men 350 000 kroner lavere enn takst. Dette budet ble gitt fra boligstiftelsen etter befaring av boligene. Det opplyses videre om årlig leieinntekt for de fire boenhetene for 2019.

I saksfremlegget oppgis det også to alternative løsninger til rådmannens innstilling. Disse er: «Værøy kommune beholder leilighetene, eller at hver boenhet legges ut for offentlig salg.

Dersom det er aktuelt å beholde leilighetene anbefaler rådmannen at det avsettes midler i budsjett 2020 til oppgradering av boligene. Om leilighetene legges ut for offentlig salg vil man muligens kunne få en høyere pris, men kommunen mister sannsynligvis muligheten til å ha fortrinnsrett for kommunalt ansatte ved utleie.»

3. Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser

I saksopplysningene er det oppgitt at rådmannen i kommunestyresak 056/18 har blitt gitt fullmakt til å gå i dialog med boligstiftelsen om kjøp av leilighetene.

4. Fremdrift/tidsperspektiv

I saksopplysningene står det ikke spesifisert dato for salget av leilighetene fra Værøy kommune til Værøy kommunale boligstiftelse, men det står «selger» som i nåtid.

5. Oppdatert faktainformasjon

Faktainformasjonen blir det opplyst om under punktet saksopplysninger.

6. Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

I de første avsnittene er det faktainformasjon om et samlet salg av leilighetene i Skoleveien. I siste avsnitt av saksutredningen ser man på en alternativ løsning som går ut på at Værøy kommune beholder leilighetene, eller at hver boenhet legges ut for offentlig salg. Deretter kommer det noen vurderinger av dette alternativet. I saksutredningen er det tydelig hva som er faktiske opplysninger og hva som er administrasjonens vurderinger.

Revisors vurderinger

Revisors vurdering er at saksfremlegget inneholder nødvendige opplysninger om relevante regler og økonomiske konsekvenser. Det er revisors vurdering at praktisk gjennomførbarhet og fremdrift oppgis i saksfremlegget. Det er revisors vurdering at faktainformasjonen er oppdatert. Revisor vurderer at faktiske opplysninger og vurderinger er tydelig adskilt. Basert på dette er revisors vurdering at rådmannen for denne saken har **oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at saker som legges fram for kommunestyret skal være forsvarlig utredet

6 IVERKSETTELSE AV POLITISKE VEDTAK

Problemstilling 3:

- *Blir vedtakene iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket?*

Revisjonskriterium

- Rådmannen skal iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene (ordlyden) i vedtaket.

6.1 Innledning

I dette kapitlet belyser og vurderer vi om administrasjonen har iverksatt vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket. For å svare på dette har vi undersøkt administrasjonens oppfølging av 12 vedtak fattet av kommunestyret i årene 2018 og 2019. Disse står med saksnummer, tittel og vedtaksdato i **tabell 4** nedenfor.

Hvert vedtak blir i det følgende presentert i egen tekstboks, og deretter informasjonen vi har innhentet om *administrasjonens oppfølging* av vedtaket. Vi har **uthevet** hvilke deler av vedtaket som vi har undersøkt iverksettelsen av.

I tilknytning til tre av de undersøkte vedtakene er det nødvendig med noen ekstra opplysninger eller forklaringer. I de sakene der dette er nødvendig står denne informasjonen under overskriften *bakgrunn*.

Under overskriftene *Revisors vurdering* inngår våre vurderinger opp mot de utledete revisjonskriteriene for hver av sakene.

Tabell 4: Utvalgte saker til problemstilling 3

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Dato:
1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	12.02.18
2	11/18	Framtidig bruk av "Husfliden" - den gamle skolen	15.03.18
3	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	23.04.18
4	49/18	Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2019-2030	25.09.19
5	59/18	Planoppstart - Temaplan for kulturminner	13.11.18
6	70/18	Budsjett 2019 - Økonomiplan 2019 – 2022	11.12.18
7	21/19	Avfallshåndtering i Værøy kommune - kartlegging og framtidig drift	14.05.19
8	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	14.05.19
9	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn	11.06.19

10	51/19	Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13	19.09.19
11	52/19	Værøy gamle skole - vurdering av bygning	19.11.19
12	054/19	Værøy sykehjem- Behandling av tilsynsrapport brann	19.11.19

6.2 Undersøkte saker fra kommunestyret

Kommunestyrets vedtak (1)

Sak 006/18: Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb – 12.februar 2018

Værøy kommune tilbyr utleie av basseng til private.

Pris for utleie er kr 300,- pr time for grupper inntil 4 personer, og kr 500,- pr time for utleie til grupper over 4 personer. Tidsrom for utleie fastsettes i leieavtalen, og må ikke komme i konflikt med kommunal bruk av bassenget, og ikke senere enn kl.21.00 på kvelden. Leietakere må undertegne kommunens leieavtale før bruk. Det kjøres varmebad en dag i uken fra morgen til kveld for å legge til rette for babysvømming og de som av helsemessig grunn har behov for oppvarmet basseng. Værøy kommune starter opp med folkebad en dag pr uke. Det legges til helg får å ikke komme i veien for andre aktiviteter og for å gjøre tilbudet tilgjengelig for flest mulig. Det engasjeres lønnet badevakt i prøveperioden. Inngangsbillett for folkebad blir kr 35,- for barn under 16 år, og kr 65,- for alle over 16 år.

Når prøveperioden er utløpt evalueres ordningen mht kostnader og interesse/bruk av tilbudet.

Værøy idrettslag får bruke bassenget til oppstart av svømmeklubb. Dersom idrettslaget sørger for vannprøver og opprydding/renhold etter bruk lånes bassenget ut kostnadsfritt i prøveperioden.

Prøveperioden for alle ordningene blir frem til 1.juni 2018 slik at evaluering og kostnader kan fremlegges kommunestyret under kommunestyret i juni. Ordningen blir evaluert av skolens rektor og øvrig administrasjon. Bassengbygget leies ikke ut under skolens sommerferie. De praktiske avgjørelsene rundt bruk/utleie av bassengbygget gjøres av rektor og øvrig administrasjon.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser at vedtaket er iverksatt. Kontaktperson viser til kommunestyrets sak 48/18 «Evaluering av bruk av svømmebassenget til folkebad og utleie» i møtet den 25. september 2018. I opplysningene til sak 48/18 står det at det ble for knapp tid til å gjøre ferdig evalueringen til kommunestyrets møte i juni. Under saksopplysninger til vedtaket er det tre underpunkt. Disse er; «Bakgrunn og problemstilling», «Vurdering av prøveperioden», «Kostnader» og «Konklusjon». I «vurdering av perioden» står det at det er innhentet tilbakemeldinger fra rektor, vaktmestere, folkehelsekoordinator og trener for svømmeklubben. Det står videre at i «prøveperioden har bassenget vært brukt til trening for svømmeklubben og de som har helsemessige fordeler av trening i vann, og til folkebad. Utleie til private har forekommet, men det har ikke vært stor pågang på denne delen.» Under «kostnader» opplyses det om inntekter og kostnader ved å åpne opp for folkebad.

Revisors vurdering

Det har blitt gjennomført prøveperiode med utleie av basseng til private. Etter at prøveperioden er utløpt, har det blitt gjort en evaluering av prøveperioden. Evalueringen ble ikke lagt frem for kommunestyret i juni 2018, men i september 2018. Det betyr at evalueringen ble fremlagt kommunestyret tre måneder senere enn fristen vedtatt i sak 6/18.

Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 6/18 om utleie av basseng **ikke fullt ut** har oppfylt revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket. Tiltaket – som besto i å forelegge en nærmere bestemt evaluering for kommunestyret – er gjennomført. Vurderingen er begrunnet i at tidsfristen for gjennomføring ikke ble overholdt.

Kommunestyrets vedtak (2)

Sak 011/18: Framtidig bruk av "Husfliden" - den gamle skolen – 15. mars 2018

Den gamle skolen blir ikke lagt ut til salg eller utleie. Lokalene benyttes av Værøy kommune til turistinformasjon om sommeren, og for øvrig til utvikling av lokalhistorisk dokumentasjonssenter og museum.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser om at den gamle skolen ble brukt til turistinformasjon i 2018 og 2019. I 2020 ble skolen ikke brukt til turistinformasjon på grunn av Covid-19 pandemien.

Kontaktperson opplyser om at det er planlagt lokalhistorisk dokumentasjonssenter, men at på grunn av Covid-19 pandemien og taklekkasje er det ikke utført. Det ble sendt søknad til Nordland fylkeskommune mai 2018 for tilskudd til montre med lås for antikviteter fra Aslaug Fagertuns minnestiftelse. I søknaden står det at samlingen skal stilles ut på «Gammel Skolen på Sørlandet» på Værøy. Videre står det «Dette representerer et løft av samlingen inn i et miljø, hvor nettopp synlighet og formidling vil kombineres med driften av «Gammel skolen på Sørlandet» som et dokumentasjonssenter for det som er unikt ved øyas kultur og historie.»

Revisors vurdering

Den gamle skolen er brukt som turistinformasjon i de undersøkte årene, foruten om 2020 som har vært et år med lite turisme på grunn av Covid-19 pandemien. Dokumentasjonssenteret er under planlegging, og det ble i 2018 søkt om tilskudd til montre med lås til senteret. Det viser at arbeidet med å ferdigstille dokumentasjonssenteret er påbegynt, men er ikke gjennomført på grunn av Covid-19 pandemien og taklekkasje. Covid-19 pandemien har ikke vært mulig å forutse, og forsinkelser eller endringer på grunn av dette er vanskelig å gjøre noe med. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 11/18 om fremtidig bruk av den gamle skolen har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (3)

Bakgrunn:

I saksvedtaket vises det til at investeringstiltakene ved Sørland og Breivika vannverk iverksettes som beskrevet i saken. I saksopplysningene under «bakgrunn» står det at:

«Vannverksoperatøren har lagt fram for rådmannen de utfordringene som er på dette området, og anbefaler at følgende tiltak gjennomføres så fort som mulig for å sikre den framtidige vannsituasjonen i Værøy kommune:

- Ferdigstillelse av 3 borehull ved Sørland vannverk
- Videreføring av det påbegynte prosjektet ved Breivika vannverk»

Vi legger derfor dette til grunn når vi skal undersøke iverksettingen av vedtak 18/18

Sak 018/18: Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk – 23. april 2018

Investerings tiltakene ved Sørland og Breivika vannverk iverksettes som beskrevet i saken.

Kostnadsrammen for Sørland vannverk er på totalt 2 000 000,-
Kostnadsrammen for Breivika vannverk er på totalt kr 1 500 000,-
Investerings tiltakene finansieres ved låneopptak.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Revisor har undersøkt hvor mye som er utgiftsført på disse to vannverkprosjektene i perioden 2018-2020. Vi har sett på regnskapspostene: utbygging av Breivika vannverk (post 83), nye brønner på Sørland vannverk (post 73) og ny vannledning Vågen på Sørland vannverk (post 74) i investeringsregnskapet. Ut fra investeringsregnskapet ser vi at det i 2018 er brukt 277 857 kroner på Breivika vannverk. I hele perioden 2018-2020 er det brukt 297 100 kroner på Breivika vannverk. Dette er 1 202 900 kroner mindre enn det som var kostnadsrammen for Breivika vannverk i vedtaket. I 2018 er det ikke brukt penger på Sørland vannverk. I hele perioden 2018-2020 er det brukt 403 473 kroner på Sørland vannverk. Dette er 1 596 527 kroner mindre enn det som var kostnadsrammen for Sørland vannverk i vedtaket.

Kontaktperson opplyser om at det er inngått kontrakt og at arbeidet er utført. Revisor har fått tilsendt faktura fra entreprenør som bekrefter utbygging av brønn 21 ved Sørland Vannverk. Fakturaen er på 418 000 kroner og med fakturadato 31.12.2020.

Revisors vurdering

Regnskapstall for 2018-2020 viser at det er brukt penger på Sørland og Breivika vannverk. Faktura og muntlige opplysninger bekrefter også at tiltakene ved vannverkene er utført.

I vedtaksteksten står det at prosjektene skal «gjennomføres så fort som mulig». Hva dette innebærer er en skjønnsmessig vurdering, og ikke noe revisor vil kommentere ytterligere.

Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 18/18 om investeringer ved vannverkene har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (4)

Bakgrunn:

«Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2018-2030» for Værøy kommune vedtas i sak 49/18. Under punkt «21.0 Handlingsplan for helse og omsorg 2019-2030» er det en liste med mange tiltak i perioden¹⁷. I den blå boksen nedenfor har vi gjort et utvalg på fire tiltak (uthevet skrift) fra handlingsplanen som vi har undersøkt iverksettelsen av.

Sak 049/18: Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2019-2030 – 25.september 2018

Vedlagte Kommuneplan for helse- og omsorgstjenesten 2018-2030 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg: Nytt punkt under tema "Tilrettelagte arbeidsplasser": Etablere ASVO-bedrift slik at vi kan gi jobbtilbud og en verdig hverdag til de som ikke kan nyttiggjøre seg arbeidtilbud i det ordinære arbeidsliv. Tillegg til første punkt under tema Rekruttering og kompetanse: Rekruttere helsepersonell med etter- og videreutdanning, samt styrke kompetansen til eget helsepersonell i hht kompetanseplan for sektoren

Miljøtjenesten: Utrede og bygge fire omsorgsboliger og en avlastningsbolig. Tidspunkt for iverksetting 2019.

Miljøtjenesten: Etablere dagtilbud (for psykisk utviklingshemmede) for brukere av miljøtjenesten over skolepliktig alder. Tidspunkt for iverksetting 2019.

Helsesøster og skolehelsetjenesten: Evaluere ordningen med kjøp av jordmor og helsesøstertjenester fra NLHF. Tidspunkt for iverksetting 2020.

Helsesøster og skolehelsetjenesten: Styrke helsesøstertjenesten ved økt ressurs for helsesøster. Tidspunkt for iverksetting 2019.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser om at de to første punktene om «Miljøtjenesten» ikke er iverksatt. Kontaktperson opplyser at tiltakene ikke er iverksatt på grunn av redusert kapasitet.

Kontaktperson opplyser at de to punktene om «Helsesøster og skolehelsetjenesten» er iverksatt. Værøy kommune hadde på tidspunktet for vedtaket en avtale fra 2014 om kjøp av jordmortjenester av Nordlandssykehuset, tilsvarende 7 % prosent av hel stilling, det vil si 2,5 timer pr. uke. Denne avtalen mellom Værøy kommune og Nordlandssykehuset er opplyst på e-post at fortsatt gjelder, av rådmann den 12. januar 2021. Vi har ikke sikre opplysninger om at Værøy kommune i forkant av ny avtale «evaluerte» ordningen slik som ordlyden i vedtaket tilsier. Vi har dokumentasjon som viser at Værøy kommune uttrykkelig bekreftet til Nordlandssykehuset at avtalen fortsatt skulle gjelde. Bekreftelsen kom etter at Nordlandssykehuset spurte om avtalen fortsatt gjaldt.

I budsjettet for 2019 og økonomiplan 2019-2022 er det under «valgte driftstiltak» satt opp å øke helsesøsterstillingen til 100 prosent. Det opplyses om at stillingen får halvårsvirkning i

¹⁷ «Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2018-2030», s. 54-57

2019, pga. tid til utlysning og tilsetting. Kontaktperson opplyser at det er lyst ut og ansatt helsesøster (helsesykepleier) i økt stilling (100%).

Revisors vurdering

De to punktene om «Helsesøster og skolehelsetjenesten» er iverksatt, mens de to punktene om «Miljøtjenesten» ikke er iverksatt. Det betyr at halvparten av de vedtakspunktene vi har undersøkt tilknyttet sak om kommunedelplan er iverksatt. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for de vedtakspunktene vi har undersøkt tilknyttet sak 49/18 om kommunedelplan **delvis** har oppfylt revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (5)

Sak 059/18: Planoppstart - Temaplan for kulturminner -13. november 2018

Oppstart av temaplan for kulturminner.

Arbeidet ledes av kulturkontoret og ekstern bistand kan innhentes innenfor tilsagnets ramme.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser at vedtaket er iverksatt. Den 26. januar 2021, under sak 6/21 ble kulturminneplan for Værøy fremlagt for kommunestyret og vedtatt.

Revisors vurdering

Temaplanen er fremlagt og vedtatt i kommunestyret den 26. januar 2021. Det var ikke gitt noen tidsfrist i vedtaket for når det skulle være iverksatt. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 59/18 om planoppstart av temaplan har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (6)

Bakgrunn:

I sak 70/18 ble økonomiplan for 2019-2022 vedtatt. Å undersøke om alle tiltak i økonomiplanen har blitt iverksatt er for omfattende. Vi har derfor gjort et utvalg på syv tiltak fra økonomiplanen som vi har undersøkt iverksettelsen av. De syv tiltakene er presentert med uthevet skrift i boksen nedenfor.

Sak 070/18: Budsjett 2019 - Økonomiplan 2019 – 2022 – 11. desember 2018

Økonomiplan for perioden 2019 – 2022 vedtas.

Tiltak 043: Nye IKT-tiltak 2019 - ACOS

Beskrivelse: Det skjer stadig utvikling på IKT-området, og for å forenkle prosesser og arbeidsoppgaver anskaffes det nye programmer.

Tiltak 045: Nye IKT-tiltak 2019 - Skooler

Beskrivelse: Det skjer stadig utvikling på IKT-området, og for å forenkle prosesser og arbeidsoppgaver anskaffes det nye programmer.

Tiltak 009: Utbedring av konstruksjonsfeil på nyskolen 2018

Beskrivelse: Utbedring av skader etter fuktinntrenging i bygningskonstruksjon på ny-skolen.

Tiltak 005: Øke helsesøsterstillingen til 100%.

Beskrivelse: I kommunedelplanen for helse - og omsorg er foreslått tiltak å øke ressursen for stillingen som helsesøster for å satse på forebyggende arbeid for barn og unge. Stillingen får halvårsvirkning i 2019 pga. tid til utlysning.

Tiltak 037: Gerika legemodul sykehjemmet

Beskrivelse: Det må prioriteres innkjøp av legemodulen i Gerica.

Tiltak 034: 2 Varmepumper sykehjem

Beskrivelse: Det bør kjøpes inn varmepumpe til sykehjemmet.

Tiltak 039: Kartlegging av vannsituasjonen på Værøy

Beskrivelse: Kartleggingen må fornyes grunnet nye utfordringer knyttet til store nedbørmengder

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Vil gjengir i det følgende den informasjonen vi har fått for hvert enkelt av de utvalgte tiltakene fra vedtaket om økonomiplanen 2019-2022.

Tiltak 043: Nye IKT-tiltak 2019 - ACOS

Økonomisjef oppgir at tiltaket er iverksatt. Det gjelder etablering av Acos CRM WEB-løsning i samarbeid med Lofoten IKT (Vågan kommune). Kontaktperson har vært i kontakt med IKT-avdelingen i Vågan kommune, som bekrefter at disse funksjonalitetene er satt i drift. Den andre delen gjelder oppgradering til Websak7, SvarUT/SvarINN. Kontaktperson oppgir at oppgraderingen av Websak ble gjennomført og funksjonaliteten SvarUT/INN er i daglig bruk. Kommunen mottar elektronisk post via sikker løsning og kan sende ut post til elektroniske postkasser.

Tiltak 045: Nye IKT-tiltak 2019 - Skooler

Økonomisjef oppgir at tiltaket er iverksatt. Skooler er en digital læringsplattform som er tatt i bruk ved Værøy skole i samarbeid med Lofoten IKT. Det er også et system for kommunikasjon mellom skole og hjem. Faktura bekrefter at det er avholdt lærerkurs i Skooler den 1. oktober i 2019 i Værøy.

Tiltak 009: Utbedring av konstruksjonsfeil på nyskolen 2018

Økonomisjef oppgir at tiltaket er iverksatt. Firmaet Ishuset Eiendom AS v/ Frank Ramberg ble leid inn for å reparere råteskaden på nyskolen. Faktura viser at dette stemmer.

Tiltak 005: Øke helsesøsterstillingen til 100 %

Økonomisjef oppgir at tiltaket er iverksatt. Stillingen som helsesykepleier ble utlyst i 100 % og besatt fra august 2019. Frem til da ble det leid inn vikar, i form av sykepleier ved legekontoret.

Tiltak 037: Gerika legemodul sykehjemmet

Økonomisjef oppgir at tiltaket ikke er iverksatt. Det har trolig sammenheng med at pleie- og omsorgssjefen sa opp sin stilling våren 2019 uten at tiltaket var iverksatt. Økonomisjef oppgir at det tok lang tid før ny pleie- og omsorgssjef var på plass.

Tiltak 034: 2 Varmepumper sykehjem

Økonomisjef opplyser om at tiltaket er iverksatt. Det ble montert to varmpumper på sykehjemmet. Det fremgår av fakturaer at «Bare Rør AS» og «Bodø Elektriske AS» ble engasjert til jobben.

Tiltak 039: Kartlegging av vannsituasjonen på Værøy

Økonomisjef opplyser om at tiltaket er delvis iverksatt. Kartlegging av vannsituasjonen er en prosess som pågår kontinuerlig. Det ble brukt noe midler til kjøp av konsulenttjenester via Asplan Viak, og noe ble gjort i egen regi med bruk av eget personell.

Økonomisjef opplyser om at fagleder vann var usikker på hvorfor tiltaket ikke var iverksatt i 2019, men mente at kartlegging er utført i egen regi med støtte fra Asplan Viak. Det fremgår ikke tydelig hvordan tiltaket skal gjennomføres. Sykefravær kan også være en medvirkende årsak til manglende iverksetting. Ifølge fagleder vann vurderes behovene fortløpende og det jobbes med å få nye brønner i drift.

Kontaktperson viser til sak 73/20 «Behov for investeringer ved Sørland vannverk» fra kommunestyremøtet den 29. oktober 2020. Der ble det vedtatt investeringer ved Sørland vannverk i form av utbygging av brønn 21. Utbygging består i etablering av beskyttelses kum for brønner og grøftetrase med nødvendig infrastruktur. Den totale kostnad estimeres til 400 000 kroner. I vedtaket står det at investeringstiltakene finansieres ved låneopptak.

Revisors vurdering

Revisor har sett på om sju tiltak fra økonomiplanen til Værøy kommune i 2019-2022 er iverksatt. I avsnittet ovenfor fremkommer det at fem av de utvalgte tiltakene er iverksatt, ett er ikke iverksatt, mens ett av tiltakene er delvis iverksatt. Det betyr at fem av sju undersøkte tiltak i denne saken er helt iverksatt. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 70/18 med utvalgte tiltak fra økonomiplan **delvis** har oppfylt revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (7)

Sak 021/19: Avfallshåndtering i Værøy kommune - kartlegging og framtidig drift – 14. mai 2019

Kommunestyret ber rådmannen om å igangsette en kartlegging av avfallssituasjonen i Værøy kommune.

Kartleggingen skal resultere i en rapport med konkrete forslag til framtidige løsninger for en bærekraftig håndtering av avfall i Værøy kommune.

Det benyttes eksternt kompetanse og rådgivning til gjennomføringen av kartleggingen.

Kostnadene til kartleggingen innarbeides i budsjettregulering.

Rådmannen gis fullmakt til å sende henvendelse til Iris Salten med ønske om utredning av medlemskap.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser at vedtaket er iverksatt og at kommunen har fått hjelp utenfra til utredning. Kontaktperson viser til e-post datert 22. april 2020 fra renovasjonsselskapet Iris Salten IKS der administrerende direktør bekrefter at de er ferd med å lage en skisse for avfallssystem på Værøy. Kontaktperson henviser også til sak 5/21 fra kommunestyremøte den 26.01.2021. I opplysninger gitt til kommunestyret i sak 5/21 står det at ny administrativ ledelse fra 5. oktober 2020 har satt i gang undersøkelser og iverksatt endringer knyttet til avfallshandtering.

Under punktet «Undersøkelser gjort etter 5. oktober 2020» står det at Værøy kommune har fått utredning av avfallsløsning fra IRIS. I foreslått løsning og kalkylen for avfallshåndtering ligger økt renovasjonskostnad. Et forslag var at økt gebyr skulle gjennomføres som et spleiselag med Iris sine øvrige kunder. Dette ble stoppet etter lovlighetskontroll, da Iris ikke kan tilby «utjevning» uten at Værøy er medeier i Iris. I saksopplysningene er det flere underoverskrifter. Et av disse «Reduksjon av årlig kostnad», der er hovedtiltakene bedre sortering og komprimering av avfallet. Det er også et punkt om «Reforhandling av avtaler og ny tømmekalender». Sistnevnte omfatter redusert frekvens på tømming av restfall.

Budsjettregulering eller tertialrapport 2 ble fremlagt for kommunestyret den 19.11.2019, under sak 52/19. Den oppgir status for drift per 31.08.2019.

I kommunestyresak 5/21 ble det vedtatt at: «Skardsura utbedres og benyttes som miljøstasjon inntil videre. Administrasjonen bes se på mulighetene for å etablere miljøstasjon på sørsiden av øya. Administrasjonen bes reforhandle/inngå nye avtaler med aktører i verdikjeden knyttet til avfallshåndtering.» Den 25. mai 2021 ble det sendt e-post fra teknisk sjef til aktuelle aktører med informasjon om at anbudspapirer tilknyttet avfallshåndtering på Værøy ligger ute på Doffin. Det opplyses i e-post at frist for å melde interesse er 3. juli. Revisor har fått tilsendt anbudsbeskrivelsen og en «alminnelig kunngjøring av konkurranse» som bekrefter at driftstjenester for renovasjon er satt ut på anbud.

Revisors vurdering

Avfallssituasjonen i Værøy kommune er kartlagt i sak 5/21 med blant annet informasjon om tiltak for kostnadsreduksjon. Det er hentet inn ekstern hjelp til dette gjennom Iris Salten IKS. Det er etter revisors vurdering vanskelig å undersøke om kostnadene knyttet til kartleggingen av avfallssituasjonen er innarbeidet i budsjettregulering 2 fra 2019. Dette er fordi en budsjettregulering vanligvis ikke er så detaljert.

Dokumentasjon som revisor har fått tilsendt bekrefter at driftstjenester for renovasjon er satt ut på anbud.

Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 21/19 om avfallshåndtering har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (8)

Sak 022/19: Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé – 14. mai 2019

Veitraseen til "Industriveien" - avslatningsvei for tungtrafikk mellom fergekaia og fiskebrukene - legges som vist i kart 1. Arbeidet med grunnervervelse iverksettes umiddelbart og det gis en orientering hvor saken står i kommunestyret i juni

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser om at grunnervervelse er iverksatt. Det er mulig det er gitt muntlig orientering til kommunestyret om dette i juni 2019, men administrasjonen finner ikke referat på dette. Kontaktperson opplyser om at det er gjennomført nødvendig grunnervervelse, men etter at veien var ferdig viste det seg at ikke alt er ordnet, og kommunen jobber med å få dette ferdigstilt. Revisor har fått tilsendt flere avtaler om grunnavståelse mellom Værøy kommune og tidligere grunneiere. Avtalene er datert juli og august 2019.

Revisors vurdering

Nødvendig grunnervervelse er iverksatt, men kontaktperson opplyser om at det gjenstår noe arbeid før ferdigstillelse. Om det er gitt muntlig orientering i kommunestyret juni 2019 er uvisst, da det ikke finnes referat på dette. Avtaler om grunnavståelser mellom kommunen og tidligere grunneiere er gjennomført og datert bare noen måneder etter vedtaksdato. Denne delen av vedtaket er således etter revisors syn gjennomført. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 22/19 om industriveien har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (9)

Sak 037/19: Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten – 11. juni 2019

Kommunestyret delegerer følgende til Helse og Miljøtilsyn Salten IKS:
Myndighet og gjøremål innen miljørettet helsevern etter lov av 24.06.11 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven), kap. 3, miljørettet helsevern, delegeres i medhold av § 9, 1.ledd fra kommunestyret til Helse og miljøtilsyn Salten IKS. Delegering omfatter enkeltvedtak av ikke prinsipiell betydning knyttet til tilsynsplan og basisfunksjoner som Helse og miljøtilsyn Salten IKS utfører for kommunen. Det etableres rutiner for å sikre kommunelegens medisinsk faglige skjønn i saksbehandlingen. Klage på vedtak etter disse bestemmelsene behandles etter folkehelselovens § 19 og forvaltningslovens bestemmelser. Fylkesmannen er klageinstans. Delegering gjelder fra vedtaksdato (11.06.2019), **og innlemmes i Værøy kommunes politiske delegeringsreglement.**

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser om at vedtaket ikke er iverksatt. Delegeringsreglementet er ikke revidert etter 11.06.2019. Kontaktperson opplyser om at dette skyldes utskiftinger i administrasjonen, og at delegeringsreglementet planlegges revidert i løpet av 2021.

Revisors vurdering

Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten er gjennomført, men ikke *innlemmet* i Værøy kommunes politiske delegeringsreglement som er den delen av vedtaket vi undersøker. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 37/19 om delegering av myndighet **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (10)

Sak 051/19: Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13 – 19. november 2019

Værøy kommune selger Skoleveien 7,9,11 og 13 til Værøy kommunale boligstiftelse for kr 1 700 000,- + omkostninger ved salget.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser at vedtaket er iverksatt og vi har fått martrikkelbrev som dokumentasjon. Martrikkelbrevet er attestert av Værøy kommune og det står at eierforholdet for Skoleveien 7, 9, 11 og 13 er tinglyst til Værøy Kommunale Boligstiftelse.

Revisors vurdering

Martrikkelbrev viser at Skoleveien 7, 9, 11 og 13 har blitt tinglyst til Værøy Kommunale Boligstiftelse. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 51/19 om salg av kommunale boliger har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (11)

Sak 052/19: Værøy gamle skole - vurdering av bygning - 19. november 2019

Værøy Kommune sier opp sin avtale med WSP som tiltakshaver i prosjektet – Værøy skole og idrettshall.

Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendige utredninger som omfatter teknisk tilstandsvurdering og kostnadsoverslag på renovering av tak og ytre fasade.

Parallelt med dette arbeidet får rådmannen i oppdrag å foreta vurdering av:

a) hvordan gammelskolen kan utnyttes til skoleformål

b) hvordan skole- og idrettshall-utbyggingen kan skje samtidig som gammelskolen beholdes og benyttes. Nordland Fylkeskommune inviteres til å delta.

Det må i tillegg gjøres overslagsmessige kostnadsvurderinger.

Finansiering av utredningene inngår i det vedtatte investeringsiltaket for skole/hall 2019. Utredningene legges fram for kommunestyret i desember 2019.

Kommunen og Værøyhallen utarbeider en leieavtale som gjelder leie av areal i Værøyhallen. Vedtak i KS-sak 032/19 oppheves.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Kontaktperson opplyser at deler av vedtaket er iverksatt.

Kontaktperson opplyser at den delen av vedtaket som sier at «Værøy Kommune skal si opp sin avtale med WSP som tiltakshaver i prosjektet – Værøy skole og idrettshall» ikke er dokumentert effektivt. Kontaktperson viser til at i sak 007/20, i kommunestyret den 28.01.2020 vedtas blant annet at «Det engasjeres i tillegg ekstern rådgiver for styringsgruppa innenfor en ramme på 100 timer. Kostnaden belastes investeringsprosjektet *Værøy skole – økt arealbehov og hallprosjekt*», og at gjennom dette er WSP sitt engasjement videreført.

Når det gjelder den delen av vedtaket som gjelder utredninger om renovering av skolen fremkommer det i kommunestyret den 10. desember 2019, sak 007/19, at «Tilsynsrapport – Værøy gamle skole» står på lista over orienteringssaker. Videre ble det i kommunestyremøtet den 26.01.2021, under sak 1/21, orientert fra rådmann om fremdriften av renovering av Værøy skole. I møte den 22.02.2021 ble det vedtatt at det ikke skal gjennomføres folkeavstemming om veien videre for gamleskolen, men at videre prosess for gjennomføring avgjøres i kommunestyret 16. mars 2021. I kommunestyremøte den 16. mars 2021, under sak 19/21, ble det vedtatt at administrasjonen bes om å fortsette arbeidet med byggeplaner basert på foreliggende budsjett og tegninger. Administrasjonen bes også om å låse kostnadsrammen ved å innhente anbud / tallfeste kostnader til arbeid som utføres i egenregi. Anbud hentes inn med forbehold om finansiering. Kommunestyret legger til grunn at nye Værøy skole åpnes og tas i bruk fra skolestart høsten 2023.

Når det gjelder den delen av vedtaket som omfatter «gammelskolen» og idrettshall, fremkommer det i vedtak 32/19 fra møte den 11. juni 2019 blant annet at: «Arbeidet med ombygging og utvidelse av «Nyskolen» videreføres i nært samarbeid med Værøyhallens arbeid med å etablere ny idrettshall.» Og «Riving av «Gammelskolen» tas med som en forutsetning og inngår i arbeidet.» I saksopplysningene til vedtak 19/21 står det at vedtak 32/19 om stenging av gammelskolen er opphevet etter at rapporter på mugg og inneklimate ble lagt frem. Da med forutsetning om at kommunen starter renovering av bygget 1. juli. Som vedlegg til saken var

budsjett for renovering av Værøy skole og kulturhus. Det var også vedlagt en presentasjon med tegninger over hvordan skolen på Værøy vil bli etter renovering. Fra saksopplysningene og tegningene ser man at skolen skal bestå av flere deler. Disse er: idrettshall, nyskolen, gamleskolen og svømmehall. I saksopplysningene står det at arkitekt og skoleplanlegger er invitert til kommunestyrets møte 16. mars 2021 for å presentere planen og besvare spørsmål om valgte løsninger. Kontaktperson opplyser at administrasjonen har utredet videre sak for renovering av skolen. Dette er i skrivende stund delvis kommet ut på anbud.

Når det gjelder fylkeskommunen sin rolle i å ta vare på gammelskolen omtales dette i sak 19/21. I opplysningene til saken står det at administrasjonen har hatt møte med Fylkeskommunen angående deres tilrådning om å bevare bygget ut fra dets betydning som regionalt historisk viktig arkitektur. Fylkeskommunen vil være høringsinstans ved byggesøknaden.

Leieavtale for Værøyhallen omtales i kommunestyremøte den 6. mai 2021. Under sak 32/21 vedtas det at «Værøy kommune inngår vedlagte avtale over 40 år med Værøyhallen AS om leie av Værøyhallen som foreskrevet i vedlagte avtale». Revisor har sett vedlagt leieavtale. I den er det blant annet opplyst om formål, når leieforholdet starter og hva leieobjektet innebærer. Værøy kommune skal betale en årlig leie på 1 500 000 kroner til Værøyhallen AS. I tillegg kommer merverdiavgift på 25 prosent.

Revisors vurdering:

Den delen av vedtaket som innebar at Værøy kommune skal si opp sin avtale med WSP som tiltakshaver i prosjektet er ikke iverksatt.

Sak 19/21 viser at det er gjort utredninger om tilstand og kostnad av renovering av gamleskolen. Vedtak 32/19 om rivning av gamleskolen er opphevet og det har vært dialog med Nordland fylkeskommune om hvordan man skal bruke gamleskolen. I kommunestyremøtet den 10. desember 2019 står «tilsynsrapport av Værøy skole» på lista over orienteringssaker.

Det er inngått leieavtale mellom Værøy kommune og Værøyhallen AS om leie av Værøyhallen. Dette fremgår av sak 32/21 fra kommunestyremøtet den 6. mai 2021.

Revisors undersøkelser viser at store deler av vedtaket er iverksatt, bortsett fra at WSP sitt engasjement i prosjektet ikke er avsluttet. Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 52/19 om Værøy skole og idrettshall **delvis** har oppfylt revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Kommunestyrets vedtak (12)

Sak 054/19: Værøy sykehjem - Behandling av tilsynsrapport brann - 19. november 2019

Rådmannen gis fullmakt til å fortsette prosessen med bygging av nytt sykehjem med formål om raskest mulig ferdigstillelse av nytt sykehjem. En ferdig løsning presenteres kommunestyret snarest mulig.

Rådmannen må gå i samtaler med Salten brann om en framdriftsplan for en totalløsning vedrørende avvik i forhold til brann og bruksendring.

Administrasjonens iverksetting av vedtaket

Sak 40/20 fra kommunestyremøtet den 16.06.2020 er en oppfølging av sak 54/19. Dette er omkring syv måneder etter kommunestyrevedtak 54/19. I saksopplysningene til sak 40/20 kommer det frem at kommunestyret vedtok i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2019 at det planlegges og bygges et bo og velferdssenter med til sammen 14 plasser for heldøgns omsorg. I saksopplysningene kommer det frem at «det kan påregnes at kommunen har spesielt lang tid på å finne og gjennomføre en løsning.». Videre kommer det frem at rådmann i formannskapet den 12.11.2019, i sak 27/19, har forberedt et mulig tomtealternativ for plassering av nytt sykehjem.

I rådmannens innstilling til sak 40/20 står det «Rådmannen gis fullmakt til å starte arbeidet med prosjektering og bygging av nytt sykehjem med omsorgsboliger». I saksopplysningene opplyses det om krav, hensyn og kostnader ved denne løsningen. Det står videre at det gis en presentasjon fra Norconsult vedrørende prosjektet på møtet. Som vedlegg til saken er kalkyle over prosjektet og tegninger over tomten/sykehjemmet fra Norconsult. I saksopplysningene legges det frem å renovere nåværende eller andre eksisterende bygg som en alternativ løsning til å bygge nytt. Det betyr at en ferdig løsning for bygging av nytt sykehjem er presentert for kommunestyret cirka syv måneder etter vedtak 54/19.

Rådmannens innstilling er annerledes enn kommunestyrevedtaket til sak 40/20. Innstillingen er som følger «Rådmannen gis fullmakt til å starte arbeidet med å undersøke grunnforholdene på tiltenkt tomt til nytt sykehjem. Rådmannen får fullmakt til å ta direkte kontakt med Bodø kommune, med sikte på konkret bistand i forbindelse med etablering av nødvendige sykehjems plasser og omsorgsboliger i Værøy kommune. Tilbakemelding gis i kommunestyrets første møte etter sommerferie, med et nedskalert prosjekt i hht bestilling med revidert priskalkyle.»

Kontaktperson opplyser at bygging av nytt sykehjem ikke er iverksatt, fordi budsjett for nytt sykehjem ikke ble vedtatt.

Kontaktperson opplyser at det er iverksatt «lukking av avvik» knyttet til brann. Det er kommet tilbudssammenligning for installasjon av sprinkleranlegg på Værøy omsorgssenter. Det er kommet inn tilbud fra Vekos Firesafe AS og Nilsson AS. Oppdragsgiver er Værøy Kommunale Boligstiftelse.

Revisors vurdering

Opplysningene i sak 40/20 viser at rådmann har fortsatt prosessen med bygging av nytt sykehjem. Det er gjort en del konkret planlegging med bygging av nytt sykehjem, og dette er presentert for kommunestyret cirka syv måneder etter vedtak i sak 54/19. Å vurdere om dette er «snarest mulig» er vanskelig. At budsjett for nytt sykehjem ikke ble vedtatt, kan ikke administrasjonen gjøre noe med.

Kontaktperson opplyser at lukking av avvik knyttet til brann er iverksatt. Det er kommet inn tilbud på installasjon av sprinkleranlegg på Værøy omsorgssenter.

Revisors vurdering er som følge av dette at rådmann for sak 54/19 om Værøy sykehjem har **oppfylt** revisjonskriteriet om å iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

7 OPPSUMMERING OG SAMLET KONKLUSJON

Har Værøy kommune etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak?

Revisors konklusjon på problemstilling 1 er at Værøy kommune **i noen grad** har etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak. Konklusjonen bygger på følgende vurderinger:

Værøy kommune har en skriftlig arkivplan som sier hvem som er ansvarlig for hvilke oppgaver ved behandling av utvalgssaker – fra oppretting av saksfremlegget til journalføring ved avslutning av sak.

Når det gjelder administrasjonens ansvar for oppfølging og iverksettelse av politiske vedtak, inneholder ikke kommunens reglementer eller rutinebeskrivelser direkte informasjon om dette. Vi har fått opplyst at det er saksbehandler som har laget saksfremlegget som skal følge opp og iverksette saken etter behandling i politisk utvalg. Det kommer frem i kommunens delegeringsreglement at saksbehandlerne har fått delegert ansvar for sine respektive fagområder av rådmann. At kommunen har en liten administrasjon, og ikke har flere saksbehandlere per fagområde gjør det lettere å ha oversikt over hvem som har ansvar for hva.

Vi har fått beskrivelser av hvordan avklaringer og tolkninger av politiske vedtak gjøres i praksis i kommunen. Det er ikke skriftliggjorte rutiner for dette. Kommunen har ikke etablert skriftlige rutiner for å holde oversikt over oppfølging og iverksettelse av politiske saker.

Revisors samlede vurdering er at Værøy kommune **i noen grad** har oppfylt revisjonskriteriet om at rådmannen bør ha utarbeidet et system med rutiner for å sikre at politiske saker/vedtak:

- blir registrert
- blir forsvarlig utredet
- får avklaring av innhold ved behov
- iverksettes
- følges opp

Er saker som legges frem for kommunestyret forsvarlig utredet?

Revisors konklusjon på problemstilling 2 er at **Værøy kommune for de undersøkte sakene har lagt frem saker for kommunestyret som er forsvarlig utredet.**

For å besvare problemstillingen valgte vi ut administrasjonens saksutredninger til fem kommunestyresaker i perioden 2018-2019. Disse har vi vurdert etter om saksutredningen inneholder følgende punkter:

- Nødvendige opplysninger om relevante regler
- Økonomiske konsekvenser
- Praktisk gjennomførbarhet/administrative konsekvenser
- Fremdrift/tidsperspektiv
- Oppdatert faktainformasjon
- Skille mellom faktiske opplysninger og vurderinger

Vi utledet dette som revisjonskriterium med bakgrunn i en språklig forståelse av «forsvarlig utredet» i den tidligere kommuneloven § 23. I den nye kommuneloven er det i § 13-1 tredje ledd uttrykkelig angitt at «utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak». Vi presiserer at en vurdering av hvorvidt utredningen er forsvarlig beror på hva den konkrete saken omhandler. Det er viktig å vise noe skjønn, da ulike saker kan variere i omfang og kompleksitet.

Våre undersøkelser viser at fem av fem undersøkte saker har saksutredninger som inneholder informasjon som vi har lagt til grunn at bør inngå for å utgjøre en «forsvarlig saksutredning».

Tabell 5 gir en oversikt over om de undersøkte sakene har oppfylt revisjonskriteriet om forsvarlig saksutredelse.

Tabell 5: Oversikt over hvilke saker som har oppfylt revisjonskriteriet for problemstilling 2

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Revisjonskriteriet:
1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	Oppfylt
2	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	Oppfylt
3	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	Oppfylt
4	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn Salten	Oppfylt
5	51/19	Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13	Oppfylt

Våre undersøkelser viser at av de utvalgte sakene har alle fem av de undersøkte saksfremleggene **oppfylt** revisjonskriteriet om saksfremlegget og dets innhold.

Revisors vurdering er på bakgrunn av dette at Værøy kommune for de undersøkte saksfremleggene har **oppfylt** revisjonskriteriet om at rådmannen må påse at saker som forelegges politisk behandling er forsvarlig utredet.

Blir vedtakene iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket?

I denne forvaltningsrevisjonen har vi vurdert om administrasjonen har iverksatt politiske vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket. Vi har her sett på et utvalg av vedtak og undersøkt om administrasjonen har gjort det de er blitt bedt om i vedtaket, altså det vi kaller for det materielle innholdet. I denne forvaltningsrevisjon har vi sett på 12 kommunestyresaker i perioden 2018-2019.

I kapittel 6 er revisors vurderinger for om administrasjonen for hver av de 12 sakene har oppfylt det utledete revisjonskriteriet om at rådmann skal iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket. Tabell 6 nedenfor gir en oversikt og oppsummering over hvilke vedtak fra kapittel 6 som vi har undersøkt og hvor revisors vurdering er henholdsvis *ikke, ikke fullt ut, delvis* og har *oppfylt* revisjonskriteriet om iverksettelse i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Tabell 6: Oversikt over hvilke saker som har oppfylt revisjonskriteriet for problemstilling 3

Nr.:	Saksnummer:	Tittel:	Revisors vurdering:	Iverksatt eller ikke:
N1	6/18	Bassenget - utleie, folkebad, og oppstart av svømmeklubb	Ikke fullt ut oppfylt	Ikke fullt ut iverksatt
2	11/18	Framtidig bruk av "Husfliden" - den gamle skolen	Oppfylt	Iverksatt
3	18/18	Behov for investeringer ved Sørland og Breivika vannverk	Oppfylt	Iverksatt
4	49/18	Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2019-2030	Delvis oppfylt	Delvis iverksatt
5	59/18	Planoppstart - Temaplan for kulturminner	Oppfylt	Iverksatt
6	70/18	Budsjett 2019 - Økonomiplan 2019 – 2022	Delvis oppfylt	Delvis iverksatt
7	21/19	Avfallshåndtering i Værøy kommune - kartlegging og framtidig drift	Oppfylt	Iverksatt
8	22/19	Industriveien - Informasjon om fremdrift og forslag til endring av trasé	Oppfylt	Iverksatt
9	37/19	Delegering av myndighet etter folkehelseloven til Helse- og miljøtilsyn	Ikke oppfylt	Ikke iverksatt
10	51/19	Salg av kommunale boliger - Skoleveien 7,9,11 og 13	Oppfylt	Iverksatt
11	52/19	Værøy gamle skole - vurdering av bygning	Delvis oppfylt	Delvis iverksatt
12	054/19	Værøy sykehjem- Behandling av tilsynsrapport brann	Oppfylt	Iverksatt

Basert på våre undersøkelser, er revisors vurderinger at administrasjonen for:

- **Syv** av 12 undersøkte vedtak har **oppfylt** revisjonskriteriet om å være iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Tre** av 12 undersøkte vedtak **delvis** har oppfylt revisjonskriteriet om å være iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Ett** av 12 undersøkte vedtak **ikke fullt ut** har oppfylt revisjonskriteriet om å være iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket.
- **Ett** av 12 undersøkte vedtak **ikke** har oppfylt revisjonskriteriet om å være iverksatt i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Revisors samlede vurdering er at Værøy kommune for de undersøkte vedtakene **i noen grad** har oppfylt revisjonskriteriet om at rådmann skal iverksette kommunestyrets vedtak i samsvar med forutsetningene i vedtaket.

Konklusjoner:

Revisors konklusjon på problemstilling 1 er at Værøy kommune **i noen grad** har etablert system og rutiner for registrering, utredning, iverksetting og oppfølging av politiske vedtak.

Det er vår konklusjon på problemstilling 2 at Værøy kommune for de undersøkte saksfremleggene har lagt frem saker for kommunestyret som er forsvarlig utredet.

Revisors konklusjon på problemstilling 3 er at Værøy kommune for de undersøkte sakene **i noen grad** har iverksatt vedtakene i samsvar med forutsetningen i vedtaket.

8 UTTAELSE

Rapporten ble den 9.9.2021 sendt til rådmann i Værøy kommune for eventuell uttalelse. Vi mottok tilbakemelding fra rådmann den 14.9.2021. Denne er gjengitt nedenfor. Rådmannens uttalelse har ikke medført behov for endringer i rapporten.

Hei, jeg har lest rapporten, og finner ingen feile eller misvisende opplysninger. Jeg synes dialogen med revisor har vært god. Ser av rapporten at vi har forbedrings potensiale, spesielt angående dokumentasjon av prosesser. Vi avventer endelig rapport med anbefalinger, kontrollutvalgets behandling og eventuell behandling i kommunestyret. Dette skal vi bruke til å forbedre oss. Takker for samarbeidet.

Vennlig hilsen

Erling Sandnes

rådmann

Værøy kommune

Sørland 33, 8063 Værøy

Telefon: 75 42 06 05

Mobil: 91 33 58 75

E-post: erling.sandnes@varoy.kommune.no

www.varoy.kommune.no

Raus - Respektfull - Profesjonell - Ansvarlig

9 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Værøy kommune å vurdere å videreutvikle systemet for iverksettelse, oppfølging og rapportering av politiske vedtak.

10 REFERANSER

Lov

Lov av 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov av 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Lovforarbeider

Ot.prp. nr. 70 (2002-2003), *Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon)*, Kommunal- og regionaldepartementet.

Prop.46 L (2017-2018), *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*, Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Veiledere

Kommunesektorens organisasjon (KS) (2013), *Idéhefte, Rådmannens internkontroll - hvordan få orden i eget hus?*

Kommunesektorens organisasjon (KS) (2020) *Praktisk veileder, Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll.*

Dokument utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av daværende kommunal- og regionaldepartementet (2009), *Veileder for styrket egenkontroll, 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane.*

Litteratur

Bernt, Jan Frithjof. Overå, Oddvar. (2014). *Kommuneloven 2018 med kommentarer.* Kommuneforlaget.

Graver, Hans Petter. (2015). *Alminnelig forvaltningsrett.* Universitetsforlaget.

Kommunale dokumenter

Politisk delegeringsreglement, vedtatt av kommunestyret den 18.09.18, i sak 052/18.

Reglement for Værøy kommunestyre 2019-2023, vedtatt av kommunestyret den 19.11.2019, i sak 050/19.

Værøy kommune sin arkivplan, per 8.4.2021.

Mal på politiske saksframlegg i Værøy kommune

Nettsider

Varoy.kommune.no (Værøy kommunes hjemmeside)

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

